ANUL II. — No. 12. DECEMBRE 1891.

ANALELE ARCHITECTUREI

ŞI ALE

ARTELOR CU CARE SE LÉGĂ

DIRECTOR I. N. SOCOLESCU ARCHITECT

CATRE CITITORII NOŞTRI

Cu acest număr al *Analelor* încheem al doilea an de luptă şi de sforţărî, spre a întreţine şi la noî în ţară un curent special în ale artelor.

Credincioşî angajamentuluî ce am luat, de a sacrifica totul, pentru a face să isbîndéscă întreprinderea nóstră, am căutat a face ca fie care număr al publicaţiuneî nóstre să posédă, pe lîngă o materie variată un număr de desene destul de important, fie intercalate în text, fie pe foî separate.

Cine cunóşte cu cîte greutăţî se póte duce o revistă specială la noî în ţară, póte aprecia dacă sforţările nóstre merită tótă încuragearea dorită şi necesară.

Tóte dificultăţile ce întîmpinăm însă, nu ne póte opri din drumul ce ne am croit, căcî suntem convinşî că ne facem o datorie de bunî cetăţenî, luptînd înainte pe acéstă cale şi viitorul ne va resplăti de tóte ostenelile de adî.

Vom continua dar pe calea ce ne am croit şi vom căuta ca în decursul anuluî III-lea să aducem nouî îmbunătăţirî în publicaţiunea nóstră, atît ca materie scrisă, cît şi ca desemnurî.

Promisiunea nóstră nu este nicî de cum îndouiósă, de óre-ce cititoriî noştri, aŭ putut aprecia cît de mult a fost îmbunătăţită revista în cursul anuluî ce încheem.

E de netăgăduit, că e maî mult de făcut de cât facem noî, şi că o publicaţiune maî voluminósă ar fi maî complectă; dar judece orî-cine mijlócele ce putem avea şi încerce a întreprinde ceva în acest sens şi va vedea atuncea, că dacă noî mergem înainte, e numaî graţie sacrificielor de tot felul ce ne impunem şi concursuluî bine-voitor ce am primit din partea lectorilor noştri.

Sperăm dar că, ca şi în anul ce se duce, în anul ce vine vom fi sprijiniţî în întreprinderea nóstră.

Cu acéstă ocasiune ne permitem a face din noŭ apel la concursul moral al ómenilor specialî din ţară, carî prin *Anale* pot să 'şî dea la lumină lucrările, făcênd ast-fel să profite toţî de producţiunile lor şi dînd ocasiunea de a discuta chestiunile cele maî importante.

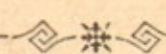
Cîte lucrărî marî nu se întreprind la noî în ţară, de cît-va timp, şi cîte din ele nu ar merita să fie cunoscute în detaliŭ de lumea specială. Dar pe ce altă cale e posibil comunicarea lor de cît prin o revistă specială.

Analele Architectureî şi-a făcut tot-d'a-una o deosebită plăcere a da la lumină orî-ce lucrare i s'a comunicat, de aceea facem din noŭ apel a ni se comunica lucrările speciale.

Pentru anul III-lea asigurându-ne clişeurile de *aqua forte* ale operelor ilustruluî nostru maestru T. Aman, pe carî Dómna Aman, a bine-voit a ni le pune la disposiţie gratuit, vom putea presenta lectorilor noştri un studiŭ comparativ ilustrat asupra tutulor operilor d-luî Aman.

Incheind aceste rîndurî, mulţumim cu recunoştinţă cititorilor noştri de concursul bine voitor ce ne dă şi 'î rugăm a ne încuragia şi pe viitor.

Direcţiunea.

LUCRARILE PUBLICE

ȘI

CAETELE DE SARCINI

In numerile trecute ale *Analelor* am arătat insuficiența condițiunilor generale și speciale ale Ministerului de lucrări publice, condițiunĭ ce maĭ nu le maĭ aplică nimenĭ, nicĭ chiar Ministerul în total, dar în locul cărora nu se iaŭ mĕsurĭ de înlocuire, cu tot rĕul ce decurge din causa acesteĭ stărĭ de lucrurĭ.

Examinînd condițiunile generale ale Statuluĭ, am arătat numerósele defecte ce conține și în numĕrul trecut am publicat un proect de condițiĭ generale, carĭ aŭ fost admise de Ministerul Domenielor pentru lucrările sale.

Asupra acestor condițiĭ, s'a pronunțat în mod favorabil tóte autoritățile cărora li s'a pus în vedere coprinsul lor.

Aceste condițiĭ n'aŭ pretențiunea uneĭ lucrărĭ originale, ci maĭ mult a uneĭ opere revĕzută și corigeată, după esperiențele deja făcute.

Pe lîngă condițiunile generale însă, este neapărat nevoe de condițiunĭ speciale, după care să se reguleze executarea technică a diferitelor lucrărĭ.

Acéstă lacună a fost acoperită la Ministerul Domenielor, iarășĭ cu un proect de condițiĭ speciale, care este resultanta lucrărilor de acest gen făcute pînă adĭ. Le publicăm aci maĭ jos, pentru ca cititoriĭ noștri să ia cunoștință și la rîndul lor să facă observațiunile ce vor crede cu cale.

CONDIȚIUNĬ SPECIALE

PENTRU

MODUL de EXECUTARE, SOCOTIRE și PREȚUIRE a LUCRĂRILOR

CAP. I

Terasamente

Art. 1. **Insemnarea lucrărilor**, complectarea **țĕrușilor, responsabilitatea.** — Insemnarea pe pămînt a lucrărilor se va face de agențiĭ direcțiuneĭ; întreprindĕtorul, garantul saŭ asociatul sĕŭ este dator a asista și a semna procesul-verbal de recunóșterea țĕrușilor, după axe saŭ puncte principele și a reperurilor de nivelment saŭ altele.

El face complectarea și rĕmîne respundĕtor de păstrarea țĕrușilor și reperelor, dator fiind a înlocui saŭ restabili pe acelea ce ar fi scóse saŭ mișcate din vre-o causă óre-care.

Art. 2. **Insemnarea liniilor, arătarea înălțimilor.** — Inainte de începerea lucrărilor, întreprindĕtorul este dator a însemna pe pămînt, prin șențulețe saŭ prin scîndurĭ fixate cu cue, după găsirea cu cale a dirigentuluĭ lucrăreĭ, conturul lucrărilor de făcut și a stabili înălțimile, potrivit reperurilor și cotelor date de proecte și reperurilor fixate de direcția lucrărilor.

Art. 3. **Executarea săpăturilor.** — Săpăturile se vor face cu îngrijire pentru ca perețiĭ lor să aibă suprafețele plane și să represinte exact forma lucrărilor, așa ca să nu fie trebuință, după executarea zidărieĭ, de împlinirĭ pe lîngă zidurĭ.

Dacă se va fi săpat peste mĕsurile prevĕdute, întreprindĕtorul va fi dator a face împlinirea excesuluĭ de sĕpătură cu pămînt galben bine bătut. Nu se îngădue a se face rampe pentru intrarea róbelor, vagonetelor saŭ cărucelor în interiorul săpăturilor, de cît întru cît acele rampe n'ar necesita teșirea pereților definitivĭ aĭ săpătureĭ.

Art. 4. **Proptirĭ.** — In pămînturile slabe, saŭ cînd săpăturile ajung la adîncimĭ maĭ marĭ, se vor propti perețiĭ într'un mod regulat și suficient, cu scîndurĭ și traverse saŭ proptele, atît pentru asigurarea pereților săpătureĭ, cît și pentru siguranța lucrătorilor.

Când săpăturile sunt a se face la piciorul uneĭ clădirĭ, și vor fi de natură a o descălța, precauțiunĭ speciale vor fi luate de întreprindĕtor pentru proptirea clădireĭ.

Dacă, din lipsa saŭ insuficiența de mĕsurĭ luate, s'ar dărîma clădirea, întreprindĕtorul este dator ca, pe a sa socotélă, să curețe dărîmăturile, să întăréscă partea remasă și să clădeascã din noŭ peretele dărîmat, după cum o va prescrie dirigintele lucrăreĭ.

Art. 5. **Scurgerĭ și șanțurĭ de scurgere.** — Intreprindĕtorul va îngriji ca să atace săpăturile în așa mod, în cît să 'șĭ păstreze scurgerĭ pentru apele ce ar cădea în săpăturĭ din ploĭ saŭ altele.

De asemenea el este obligat a face în jurul săpăturilor șanțurile necesare pentru ca apele de la suprafață, din ploĭ saŭ orĭ de unde ar veni, să nu curgă în săpăturĭ.

Art. 6. **Canale, conducte de apă saŭ gaz.**—Dacă în executarea săpăturilor se va da peste canale de scurgerĭ, conducte de apă orĭ de gaz, și nu va fi trebuință pentru executarea lucrărilor definitive ca aceste canale saŭ conducte să fie mutate saŭ desființate, întreprindĕtorul este dator a lua tóte mĕsurile necesare pentru a nu se ataca acele lucrărĭ, fiind dator a le apăra cu cheltuiala sa, pentru a nu se sparge saŭ mișca.

Cind canalele saŭ tuburile găsite în săpăturĭ ar urma a se desființa saŭ muta, întreprindĕtorul va fi dator să vestéscă dirigintele lucrăreĭ înainte a lua mĕsurile necesare pentru desființare saŭ mutare, care se face pe comptul și respunderea antreprenoruluĭ.

Urmind altfel, în unul saŭ altul dintr'aceste casurĭ, întreprindĕtorul ia asupră'șĭ tótă respunderea fie pentru stricăciunĭ, fie pentru pericolele ce ar urma din venirea apeĭ saŭ respîndirea gazuluĭ.

Art. 7. **Deposite de pămînt, ocuparea caleĭ publice.** — Pămîntul eșit din săpăturĭ se va duce la destinațiune în cel maĭ scurt timp posibil. Maĭ cu sémă pe calea publică nu se toleréză deposite de pămînt.

Art. 8. **Implinirĭ.** — Implinirile vor fi făcute chiar cu pămînt din săpăturile lucrăreĭ saŭ cu pămînt sănătos, procurat de aiurea de întreprindĕtor, dacă cel scos din săpăturĭ se va găsi că nu e bun.

Art. 9. **Executarea împlinirilor.** — Implinirile se vor face după o prealabilă curățire a loculuĭ de împlinit de pămînturĭ putrede, cînd dirigintele o va ordona, pe liniile și profilele date de proect, ținîndu-se compt, pînă la definitiva lor regulare și predare, de supra-înălțimea necesară lăsătureĭ pămîntuluĭ.

Ele se vor esecuta în straturĭ de cîte 0 m. 20 (douĕ-decĭ) centimetri grosime.

Fie-care strat se va comprima bine prin batere cu un maiŭ (de 30 kgr. greutate) și, pe cît posibil, prin trecerea pe d'asupra împlinireĭ a róbelor saŭ celor alte mijlóce de transport.

Art. 10. **Transporturĭ.** — Pămîntul resultat din săpăturĭ se va transporta în împlinirĭ, saŭ aiurea unde va găsi întreprindĕtorul.

Art. 11. **Socotirea terasamentelor.** — Săpăturile se vor socoti după profilele constatate.

Implinirile și transporturile vor fi socotite dupe cubul săpăturilor din care aŭ provenit.

In casul cînd săpăturile n'ar fi exact mĕsurate, socotirea lor, ca și aceia a împlinirilor saŭ transporturilor, se va face dupe cubul împlinirilor micșorat cu a 7 (șaptea) parte.

Art. 12. **Prețurile unitare** coprind cheltuelile de orĭ-ce natură pentru însemnarea pe pămênt a terasamentelor, execuțiunea lor, proptirile, scurgerea saŭ desecarea apelor, protegerea, mutarea saŭ desființarea canalelor saŭ conductelor, transportul, aducerea, împlinirea, baterea și regularea terasamentelor, sculele, îngrădirea și iluminarea lucrărilor, supraveghiarea și beneficiele de întreprindĕtor, etc.

Umplutura cu pămênt galben de la art. 3, al. 2, nu se plătesce.

CAP. II.

Zidărĭĭ.

Art. 13. **Prescripțiunĭ generale.** Materialele destinate zidăriilor nu se vor putea întrebuința în lucrare de cât după o prealabilă examinare a dirigintelui lucrăreĭ, spre a se vedea dacă corespund calităților și dimensiunilor voite, și în urma autorisăreĭ acestuia.

Spre a se putea visita materialele, ele trebuesc să fie ast-fel așezate la punctul lucrăreĭ, în cît să pótă fi vĕdute pe tóte părțile saŭ să se manieze de întreprindĕtor la cerere, spre a li se putea face examinarea.

Intreprindĕtorul este dator a avea la punctul lucrăreĭ : mĕsurile, balanțele și greutățile necesare pentru verificarea dimensiunilor și greutățile aprovisionărilor.

Materialele ce se vor găsi neconforme calităților saŭ dimensiunilor voite, se vor depărta de întreprindĕtor de la punctul lucrăreĭ, în termenul prescris de dirigintele lucrăreĭ.

Probele pentru dovedirea calitățeĭ materialelor, se vor face orĭ de câte orĭ dirigintele lucrăreĭ ar crede-o necesar, înlăturându-se cele ce

'şĭ-ar fi perdut calităţile, fără ca întreprindĕtorul să pótă obiecta că materialele ar fi fost primite.

Art. 14. **Nisipul** va fi curăţit de orĭ-ce materie pămĕntósă saŭ calcară eu grăunţele colţurat, maĭ gros saŭ maĭ subţire, după natura întrebuinţăreĭ căreia este destinat, aspru la pipăit şi nemurdărind mâna; el va fi tras la grătare şi spălat, dacă devisul prescrie acéstă din urmă operaţiune.

Art. 15. **Petrişul saŭ piatră spartă** de întrebuinţat la beton, se va curăţi de orĭ-ce materie străină natureĭ luĭ, prin tragere la un grătar cu ochiurĭ de un c. m. p. şi spălătură.

Cele maĭ marĭ bucăţĭ de petriş saŭ piatra spartă va fi de dimensiune aşa în cât să pótă fi trecută printr'un inel de 0m 05 (cincĭ) centimetri diametru.

Art. 16. **Varul gras** va trebui să fie de prima calitate, de o culóre albă după stingere, nealterat de aer saŭ umiditate şi predat în bulgărĭ.

Varul gras se va păstra în magasiĭ ferite de umezélă.

Art. 17. **Stingerea, păstrarea şi întrebuinţarea varuluĭ gras.** Varul gras se va stinge în varniţe adăpostite de sóre saŭ plóie, întindĕndu-se în straturĭ de 0m 40 (patru-zecĭ) centimetri grosime şi vĕrsându-se peste dênsele, potrivit cu trebuinţa numaĭ apa necesară (ca la 800 litri apă pentru un metru cub var în piatră) pentru reducerea varuluĭ într'o pastă vĕrtósă şi omogenă.

Se va avea băgare de sémă a nu se lăsa ca stingerea în varniţă să se facă în sec, fără totuşĭ ca varul să fie înecat în prea multă apă.

Pentru acésta se va amesteca materia, aducêndu-se la suprafaţă părţile eflorescinţĭ carĭ s'ar stinge în sec. In niciĭ un cas însă nu se va adăuga apă când varul a intrat în fusiune.

După ce varul a fost stins, se curăţă de petrele rĕmase nestinse şi se lasă a curge în gropĭ, unde se conservă acoperit cu un strat de nisip.

Varul gras nu se va întrebuinţa la facerea mortarelor de cît după 3 (treĭ) zile cel puţin de la stingere. Pentru mortarele destinate tencuelilor, acest termen va fi de 5 (cincĭ) zile.

Art. 18. **Mortarul de var gras** se va compune de o parte în volum de var stins în pastă vîrtósă şi de două părţĭ nisip, afară numaĭ dacă condiţiunile speciale nu vor dispune alt-fel.

Mĕsurarea părţilor de var saŭ nisip intrând în composiţiunea mortarelor, se va face cu cutiĭ metrice de o capacitate cunoscută, date de întreprindĕtor.

Pregătirea mortarelor se va face sub coperiş, cu braţele saŭ cu orĭ ce alte aparate speciale, a căror întrebuinţare ar fi fost aprobată de dirigintele lucrăreĭ.

In cel d'întiiŭ cas preparaţiunea se va face pe o arie de scîndurĭ, pe care se va întinde maĭ întêiŭ tótă cantitatea de var în pastă ce este destinată uneĭ preparaţiunĭ; pasta se va lăţi prin bătăie, curăţindu-se de petre, de vor fi, şi apoĭ numaĭ se va amesteca cu nisipul necesar, vĕrsat în micĭ cantităţĭ. Nu se va adăuga de cât cantitatea de apă strict necesară. Materiile se vor mesteca destul de bine, pentru a nu se maĭ distinge nisipul.

Dacă mortarele se vor prepara prin aparate speciale, modul de procedare va fi cel prescris de dirigintele lucrăreĭ.

In tóte casurile, mortarul va trebui să presinte o consistenţă ast-fel ca o bulă de 0m 07 (şépte) centimetri diametru, făcută dintr'ênsul, să se pótă ţine pe o suprafaţă plană fără a se turti maĭ mult de 0m 01 (un) centimetru.

Mortarul se va pregăti proporţional cu necesitatea, fără a se putea întrebuinţa cel preparat de maĭ mult de o jumĕtate zi. Mortarele întărite se vor depărta imediat.

Art. 19. **Varul hidraulic** va fi de prima calitate, de proveninţa indicată în devis, nealterat de aer saŭ umiditate şi de o hidraulicitate aşa în cît, stins şi după 15 (cincĭ-spre-zece) zile de submersiune, să pótă ţine fără a se înfige într'ênsul vîrful uneĭ bare de fer cu secţiune pătrată de 0m 001 (un) milimetru lature încărcată la cea-l'altă extremitate cu 300 (treĭ sute) grame.

Varul hidraulic va fi aprovisionat în bulgărĭ saŭ pulbere.

Dacă varul s'ar aprovisiona în bulgărĭ, conservarea luĭ se va face în magasiĭ ferite de umiditate.

Varul hidraulic aprovisionat în pulbere se va păstra în magasiĭ, în butóie, în sacĭ saŭ şi numaĭ în grămeḑĭ, însă bine strînse şi acoperite cu pînză saŭ rogojinĭ.

Art. 20. **Stingerea şi întrebuinţarea varuluĭ hidraulic.** Varul hidraulic aprovisionat în bulgărĭ se va stinge prin stropire în varniţe, adăpostite de sóre saŭ plóie, întinḑêndu-se în straturĭ de 0m20 la 0m25 grosime şi stropindu-le cu apă în cantitate suficientă, aşa ca să pĕtrundă în golurile ce bulgăriĭ de var viŭ lasă între dênşiĭ. Se va continua a se arunca în varniţă alternativ var şi apă, ferindu-se însă d'a se mesteca materia saŭ de a o reduce în lapte de var. Când s'ar observa că unele bucăţĭ de var se sting în sec, se va dirige asupra lor apă, virîndu-se din timp în timp căpătîiul unuĭ bĕţ în locul unde varul s'ar observa că n'are destulă apă.

Nu se va stinge de cât cantitatea necesară consumaţiuneĭ uneĭ zile saŭ două cel mult.

Două varniţe separate, saŭ două despărţirĭ într'aceiaşĭ varniţă, sunt necesare. Stingerea se începe într'o varniţă, când cea-l'altă este aprópe consumată.

De ordinar stingerea se va face către finitul zileĭ, şi varul nu se va întrebuinţa de cît a doua zi, lăsându-i-se ast-fel timpul de 24 ore pentru complectarea stingereĭ.

Dacă dirigintele lucrăreĭ va prescrie pentru varul hidraulic în bulgărĭ altă metodă de stingere de cît aceia prin stropire, descrisă maĭ sus, întreprindĕtorul va fi dator a se conforma prescripţiunilor ce i se vor da în acéstă privinţă.

Varul hidraulic aprovisionat în pulbere nu va primi nicĭ o preparaţiune, înainte d'a se amesteca pentru facerea mortaruluĭ.

Art. 21. **Mortarul de var hidraulic** se va prepara şi întrebuinţa întocmaĭ celor prescrise la art. 18, cu singura deosebire că, dacă varul a fost stins în pulbere, se vor pune pe arie maĭ întêiŭ proporţiunile de nisip, şi apoĭ aceia de var în pulbere.

Art. 22. **Cimentul** va trebui să fie de cea maĭ bună calitate, neamestecat cu materiĭ străine şi preservat de umiditate pînă în momentul întrebuinţăreĭ.

Se va refusa orĭ-ce ciment care ar presenta bulgărĭ prinşĭ, ar fi primit acţiunea aeruluĭ, s'ar fi stricat într'un mod óre-care, s'ar încălḑi la stropire, s'ar dilata, orĭ 'ĭ-ar scădea cu timpul resistenţa.

Intreprindĕtorul nu va putea întrebuinţa altă provenință de ciment de cît aceia a căreĭ marcă a fost prevĕḑută în devis.

In acest scop butóiele saŭ saciĭ de ciment vor trebui aduşĭ şi păstraţĭ la punctul lucrăreĭ, sub plumbul saŭ pecetia fabriceĭ.

Nu se toleréză amestecăturile de cimente.

Numaĭ pentru anumite destinaţiunĭ şi cu autorisaţiunea dirigintelui lucrăreĭ, se va putea usa de ciment cu prindere repede.

Art. 23. **Mortarele de ciment** se vor face în proporţiunile următóre afară dacă nu se va dispune alt-fel prin devis, şi adică:

1 parte ciment cu 3 părţĭ nisip pentru zidurile la carĭ impermeabilitatea nu e o condiţiune;

1 parte ciment cu 2 părţĭ nisip pentru tencuelĭ, rosturĭ, coperişurĭ de boltă;

1 parte ciment cu 1 parte nisip pentru tencuelĭ de citerne saŭ hasnale ce se cer a fi impermeabile;

2 părţĭ ciment cu o parte nisip la reservórele de apă;

3 părţĭ ciment cu o parte nisip pentru sleirĭ de sorginţĭ saŭ legăturĭ de metale cu piatră saŭ zidărie.

Preparaţiunea mortaruluĭ de ciment se va face cu mistria, în cutiĭ ferite de sóre saŭ plóie, tot-d'a-una în micĭ cantităţĭ şi proporţional cu trebuinţa.

Mortarul întărit deja va fi scos din întrebuinţare.

Art. 24. **Ipsosul** va fi de cea maĭ bună calitate, ars bine şi de curênd, nealterat de aer, bine măcinat şi curăţit; va trebui să fie unsuros la mînă şi alb de tot.

Ipsosul se va feri de aer şi umiditate şi, dacă va fi necesar a se păstra maĭ mult timp la punctul lucrăreĭ, se va pune în magasine, acoperindu-se.

Art. 25. **Cărămida** va fi bine frămêntată fără petre de var saŭ altele, fórte bine arsă, fără a fi vitrificată, cu muchiile regulate, fără strâmbăturĭ, crăpăturĭ saŭ spărturĭ, tare şi sonoră. Cărămiḑile destinate a rĕmîne aparinţĭ vor fi alese cu forme fórte regulate şi cu feţele aparinţĭ perfect netede.

Cărămida refractară va trebui să sufere, fără alteraţiune, acţiunea celor maĭ marĭ căldurĭ.

Cărămida pentru zidăriĭ obicinuite va avea formatul paralelipipedice cu dimensiunile de 0,27 0,13 0,06.

Execuţiunea, socotirea şi preţuirea lucrărilor

Art. 26. **Mĕsurĭ generale.** — Antreprindĕtorul e dator a face rigolele necesare pentru ferirea piciorului zidărieĭ de umezeală, a acoperi în tot timpul zidurile desvelite, cu paie, rogojinĭ, scîndurĭ saŭ altele, cum şi a astupa deschiderile în timpul ierneĭ.

După terminarea lucrăreĭ, el este dator a curăţi construcţiunea saŭ curtea eĭ, pe al sĕŭ compt, de orĭ-ce resturĭ de materiale, a astupa varniţele şi a ridica magaziile; cu un cuvênt a preda clădirea şi curtea eĭ în perfectă stare de curăţenie şi regulă.

Art. 27. **Betonul de var hidraulic** se va compune, afară numaĭ dacă devisul prescris alt-fel, de 2 (două) părţĭ de mortar pentru 3 (treĭ) de petriş saŭ piatră spartă.

Dacă nu se întrebuințéză betonieră, fabricațiunea betonului se va face sub coperiș, pe o arie de scindurĭ, pe care se va întinde maĭ întêiŭ mortarul și apoĭ proporțiunea voită de petriș saŭ piatră spartă fórte bine spălată. Nu se va adăuga de loc apă, Materiile vor fi amestecate între dênsele pînă ce fie-care piatră va fi perfect învĕluită cu un strat de mortar.

Betonul se va întrebuința imediat dupe fabricațiunea sa ; cel uscat saŭ rĕmas din ḑiua precedentă se va arunca de la lucrare.

Cînd betonul este a se întrebuința într'un loc uscat, el va fi transportat fără sguduitură și descărcat la loc în masivĭ cu taluse și scărĭ, iar nu în straturĭ generale. Betonul așeḑat se va comprima prin bătaie, așa însă ca mortarul să iasă la suprafață.

Cînd va fi a se turna din noŭ beton peste un strat deja prins, se va curăți bine betonul vechiŭ, făcêndu-se la trebuință și sgîrieturĭ pe suprafața luĭ. Zidăria próspătă de beton se va protege în contra sóreluĭ, plóeĭ saŭ vêntuluĭ cu scindurĭ saŭ rogojinĭ.

Dacă betonul este a se turna sub apă, se va procede potrivit instrucțiunilor speciale date de dirigintele lucrăreĭ.

Art. 28. **Betonul de ciment** se va compune obicinuit : pentru bolțĭ, reservoriĭ și conducte, carĭ ar trebui să resiste la presiunea apeĭ din :

1 volum de ciment,
2 volume de nisip, și
3 volume de petriș saŭ piatră spartă ;

Pentru canale de scurgere, hasnale etc. din :

1 volum de ciment,
2 volume de nisip, și
4 volume de petriș saŭ piatră spartă ;

Pentru fondațiunĭ și umpluturĭ din :

1 volum de ciment,
2 volume de nisip, și
5 volume de petriș saŭ piatră spartă.

Fabricațiunea și întrebuințarea betonuluĭ de ciment se va face precum s'a prescris pentru betonul de var hidraulic.

Art. 29. **Zidăria de cărămidă** se va executa dupe tóte regulele arteĭ, dispunêndu-se cărămiḑile ast-fel în cît rosturile să se încrucișeze, și să obțină o legătură complectă în tótă masa zidărieĭ.

Cărămiḑile se vor așeḑa una asupra alteia pe un strat de mortar care să le învêlue pe tóte fețele de contact, stringêndu-se una contra alteia și lovindu-se ușor cu ciocanul, așa ca mortarul să iasă printre rosturĭ.

Grosimea rosturilor nu va trebui să fie maĭ mare de 0 m. 01 (un) centimetru.

Rêndurile de cărămidă vor fi trase de nivel, întrebuințêndu-se pentru acésta sforĭ prinse la căpătie pe spiĭ verticale, pe carĭ se va însemna posițiunea rosturilor. Fețele zidărieĭ vor fi la cumpĕnă și plane, fără a se tolera nepotrivirĭ maĭ marĭ de 0m. 01 (un) centimetru, cînd zidăria va primi o tencuială, și de 0m. 003 (treĭ) milimetri, dacă ea este destinată a rĕmîne aparentă.

Cărămida se va uda înainte de întrebuințare.

Pe timpul căldurilor marĭ, zidăriile se vor stropi ușor, orĭ de cîte orĭ s'ar vedea că se usucă prea iute, îngrijindu-se însă a nu se spăla mortarul.

Dacă va fi a se aplica o zidărie nouă lîngă alta vechiă, suprafețele de împreunare se vor curăți, mătura și stropi cu îngrijire, rezidindu-se din noŭ cărămiḑile ce ar fi mișcate.

Art. 30. **Bolțĭ saŭ arcurĭ de cărămidă.** — La construcțiunea bolților saŭ arcurilor se va avea o îngrijire specială, alegêndu-se cărămiḑile cele maĭ bune și întrebuințîndu-se ceĭ maĭ bunĭ lucrătorĭ.

Cărămiḑile vor fi cioplite saŭ fabricate în formă de bolțar, orĭ de cîte orĭ rostul ar deveni maĭ larg de un centimetru și jumĕtate la exteriorul bolțeĭ.

Bolțile și arcurile se vor face prin inele succesive de o jumĕtate cărămidă, o cărămidă, una și jumĕtate saŭ două cărămiḑĭ, așa ca să se satisfacă prescripțiunea de maĭ sus relativă la lărgimea rostuluĭ la extra-dos.

Rosturile la arcurĭ și bolțĭ se vor face riguros dupe raza de generațiune a bolțeĭ, îngrijinduse a se obține un numĕr fără soț de rîndurĭ, cu chee la mijloc. In sensul grosimeĭ, bolțile se vor lega prin încrucișarea rosturilor.

Bolțile se vor executa simetric, de odată în ambele părțĭ.

Dupe ce bolta se va termina, se va curăți, se va turna printre rosturĭ mortar subțire atît cît înghit golurile.

Scóterea tiparelor nu va avea loc de cît dupe ce bolta se va fi întărit bine, adică după treĭ ḑile cel puțin.

Bolțile de străpungere saŭ de forme particulare se vor executa potrivit instrucțiunilor ce se vor da de direcția lucrăreĭ.

Art. 31. **Ciubuce și cornice de cărămidă.** — Cînd este a se scóte din corpul zidărieĭ ciubuce saŭ cornice de cărămidă, acestea se vor executa cu cărămidă alésă și tăiată saŭ turnată dupe forma aproximativă a ciubuculĭ, așa că pentru a se obține forma definitivă indicată în tipar, să nu fie necesare tencuelĭ maĭ gróse de cât cel mult de 0 m. 015 (un centimetru și jumĕtate).

Dacă scosul corniceĭ este maĭ mare de 0 m. 13 (treĭ-spre-ḑece) centimetri, se va pune grătar de fer conform instrucțiuneĭ ce se va da, plătit a parte, care se va propti, pînă la definitiva întărire, prin console provisoriĭ de lemne.

Art. 32. **Socotirea zidărieĭ.** — Zidăriile se vor socoti dupe cubul executat, cu scăzămintul golurilor.

Se socotesc ca pline găurile ocupate de ghermele, de capetele grinḑilor saŭ de altă lemnărie încastrată în ziduri, precum și găurile coșurilor de fum, de căldură saŭ ventilațiune.

Nu se va ține socotélă de ișiturĭ de orĭ ce gen, întru cît scosul lor nu e maĭ mare de 0 m. 10 (ḑece) centimetri inclusiv, se vor socoti multiplicîndu-se media scosuluĭ prin înălțime și lungime.

Art. 33. **Tencuelĭ cu mortar de var gras saŭ hydraulic.** — Zidurile de tencuit vor fi maĭ întiiŭ curățite, deslipindu-se mortarul lipit de fața ziduluĭ, mătucindu-se și stropindu-se bine cu apă fețele curățite. Pe părțile astfel preparate, se va arunca cu putere, din mistriĭ, mortar într'o stare consistentă spre a forma primul strat al tencueleĭ, care se va regula cu dosul mistrieĭ. Peste acest strat, înainte de a se usca complect, se va aplica în același mod al douile strat, cînd acesta este prescris, drișcuindu-se regulat cel din urmă strat.

Primul strat al tencueleĭ va trebui să acopere cel puțin 0 m. 005 (cincĭ) milimetri părțile cele maĭ eșite ale zidărieĭ, al douilea strat va avea asupra precedentuluĭ o grosime de 0 m. 005 (cincĭ) milimetri.

Tencuelile vor fi trase în plane regulate, fixîndu-se grosimele prin dreptare bătute provisoriŭ pe zid. Muchiele de tencuelĭ vor represinta liniĭ geometrice perfecte.

Dacă tencuelile vor trebui să imiteze aparate de piatră saŭ să acopere ciubuce orĭ cornice, se vor lucra orĭ trage cu tótă precisiunea și iscusința voită, după formele și tiparele date.

Cînd pe zidurĭ se vor aplica ornamente de ipsos, pămînt ars saŭ ciment, acestea se vor așeza de odată cu tencuelile, fixîndu-se solid în tencuială, potrivit instrucțiunilor date de dirigintele lucrăreĭ pentru fie care cas.

Intreprindĕtorul este dator a curăți și restabili părțile vecine tencueleĭ executate, carĭ ar fi putut fi degradate saŭ murdărite prin lucrul acesteia.

Art. 34. **Tencuelile de ipsos.** — Ipsosul se va stinge în micĭ cantitățĭ, întrebuințîndu-se cu iuțiala necesară, pentru a nu se prinde înainte de întrebuințare. Ipsosul înecat saŭ întărit se va arunca.

Pentru aplicațiunea tencuelilor de ipsos se va începe, după pregătirea pereților, cum s'a arătat la art. 33, prin spoirea cu o mătură pe pereții de tencuit, cu ipsos preparat subțire. Peste acéstă spoială se va arunca primul strat de ipsos preparat gros, care se va potrivi cu mistria și apoĭ ultimul strat ce se va drișcui și sclivisi.

Tóte cele-alte prescripțiunĭ relative la tencuelile cu mortar de var gras saŭ hydraulic, sunt aplicabile și la tencuelile cu ipsos.

Art. 35. **Tencuelile cu mortar de ciment.** — După pregătirea suprafaților de tencuit cum s'a prescris la art. 33, se va aplica tencuiala de ciment în grosimea prescrisă, într'un singur și unic strat, egalisindu-se bine suprafața și îngrijindu-se ca, cînd se sfîrsește cimentul preparat, să se termine tencuiala printr'o muchie înclinată în grosime și cu destule asperități, pentru ca suprafața următóre de tencuială să se pótă bine lega cu cea d'intiiŭ. La trebuință se vor face tăeturĭ într'acéstă muchie, pentru a se asigura o maĭ bună legătură.

Se va ține tot-d'a-una suprafața pe care este a se aplica mortarul de ciment în stare de umezélă, se va continua chiar cu udarea tencueleĭ cîte-va ḑile după săvîrșirea eĭ, spre a se înlătura crăpăturile.

Cele-alte prescripțiunĭ relative la tencuelile cu mortar de var sunt aplicabile și la cimente.

Art. 36. **Tencuelile brute.** — Orĭ-care ar fi mortarul cu care se vor face, dupe prepararea zidărieĭ, cum s'a prescris la art. 33, se vor executa prin simpla aruncare a unuĭ mortar gros și pietros spre a se obține suprafața bine acoperită, însă ne netezită.

Art. 37. **Rostuirĭ.** — Orĭ cum ar fi zidăria asupra căreia va trebui să se aplice rostuirea, se va scobi maĭ intiiŭ mortarul din rosturĭ pe o adîncime de 0 m. 02—0 m. 03, se vor curăți bine acestea, spălîndu-se, se va aplica apoĭ mortarul prescris, comprimîndu-se bine și după ce a prins óre-care consistență, frecêndu-se cu ferul, așa ca să se obțină pentru rost forma plată, scobită saŭ convexă după profilul prescris.

Fața rostuluĭ va trebui tot-d'a-una să fie cu 0 m. 01 (unul) centimetri maĭ înapoĭ de fața zidărieĭ.

După terminarea rostuireĭ, se va curăți fórte bine zidăria, îndreptîndu-se liniile și, la trebuință, frecêndu-se fața zidărieĭ.

In mortarul destinat rostuireĭ, cînd se va comanda se va amesteca materia colorantă ce se va prescrie.

Art. 38. **Socotirea tencuelilor și rostuirilor** se va face pe metru pătrat executat, scăzîndu-se golurile de orĭ ce natură și neținîndu-se socotélă, de cît ca suprafețe plane, de ciubuce saŭ cornice, întru cît acestea ar avea un scos maĭ mic de 0 m. 10 (dece) centimetri. Ciubucele saŭ cornicele trecînd peste acest scos, se vor socoti după suprafața dată luînd de două orĭ eșitura maximă, plus odată înălțimea.

Art. 39. **Prețurile unitare** pentru lucrările zidărieĭ și tencuelilor coprind cheltuelile pentru tragerea lucrărilor, aprovisionarea materialelor, inclusiv apa, magasinarea, pregătirea, risipa și apropiarea lor ; execuțiunea propriŭ zisă, stricăciunĭ în timpul lucrăreĭ, schelele, tiparele, uneltele, așezatul ornamentelor etc.

CAP. III

Petrăria

Art. 40. **Calitatea și proveniența petreĭ.** — Tótă piatra va fi alésă din straturile cele maĭ omogene și maĭ tarĭ ale localităților prescrise.

Ea va fi negelivă, nicĭ supusă desfacereĭ și exfoliațiuneĭ la aer ; va fi cu grăuntele egale și lipsite de vine saŭ găurĭ umplute cu materiĭ străine.

Piatra tare va fi lipsită de crăpăturĭ resultând din extragerea eĭ prin pulbere, și nu va trebui să absórbe apa, adică va trebui să se usuce complect la aer într'o jumĕtate de oră, dupe ce ar fi fost inmuiată saŭ stropită cu apă.

Tótă piatra va trebui să fie scósă în dimensiunĭ, așa în cît în tot-d'a-una să se așeḑe în lucrare pe patul sĕŭ de carieră ; ea va fi alésă ast-fel în cît, dupe cioplire, să nu presinte nicĭ o imperfecțiune și să dea, lovită cu ciocanul, un sunet plin și sănĕtos.

Petrele ce n'ar îndeplini aceste condițiunĭ se vor refusa de la intrebuințare și intreprinḑĕtorul va trebui să le depărteze de la punctul lucrăreĭ.

Art. 41. **Blocurile de piatră brută** nu vor putea avea dimensiunĭ maĭ micĭ de 0m 10 (ḑece) centimetri și vor proveni din spărturĭ curate de piatră.

Art. 42. **Blocurĭ de piatră semi-brută.** — Cînd blocurile de piatră ar fi destinate la căptușelĭ saŭ zidăriĭ de fațadă, ele vor fi semi-brute, adică de și ar avea forma de spărturĭ cu fața poligonală, vor fi totușĭ potrivite cu ciocanul, așa în cît fața să fie maĭ mult saŭ maĭ puțin plană și să aibă la rosturĭ fața de contact pe cel puțin 0 m 05 (cincĭ) centimetri. Blocurile semi-brute nu pot avea dimensiunĭ maĭ micĭ de 0 m 15 (cincĭ-spre-ḑece) centimetri în fațadă, și o lungime în códă maĭ mică de 0 m 20 (două-ḑecĭ) centimetri.

Art. 43. **Piatra cioplită** va presenta fețe geometrice regulate numaĭ pe una saŭ pe tóte fețele, dupe indicațiunile proiectuluĭ și va avea dimensiunile prescrise. Când piatra este cioplită numaĭ pe o parte, va avea fețe de contact la rosturĭ pe cel puțin jumĕtate din adincimea códeĭ.

In nicĭ un cas rostul nu va putea fi maĭ larg de 0 m 005 (cincĭ) milimetri. Fețele vĕḑute ale petrelor cioplite vor presenta liniĭ precise cu muchia regulată, vor fi dăltuite curat pe marginĭ și scósă din gros pe restul fețeĭ saŭ numaĭ cioplite cu punta, spre a se obține ceea-ce se numesce «rusticare», dupe cum se va fi prescris.

Daltuiala pe marginĭ va fi adincită de cel puțin 0 m 005 (cincĭ) milimetri în raport cu partea scósă din gros și de 0 m 01 (un) centimetru, cînd fața este rusticată, afară numaĭ de se va prescrie alt-fel în devis.

Art. 44. **Piatra cioplită fin** va înfățișa aparatul și ciubucele date de desemnurĭ, executate cu cea maĭ mare acuratețĕ. Fățuirea definitivă a petreĭ cioplită fin se va face numaĭ dupe așeḑarea eĭ în lucrare.

Art. 45. **Zidăria de blocurĭ de piatră** se va intrebuința numaĭ la fundațiunĭ și umpluturĭ. Ea se va executa înstraturĭ orizontale, în carĭ blocurile vor fi dispuse ast-fel în cît rosturile să se lege.

Golurile se vor umple cu pene, îndesîndu-se cît se póte de bine. Fie-care bucată se va comprima suficient, așa ca mortarul să umple bine orĭ ce gol.

Art. 46. **Zidăria cu blocurĭ semi-cioplite** întrebuințată de preferință la căptușelĭ, va fi dispusă așa ca să formeze ceea-ce se numesce «mosaic».

Blocurile se vor potrivi ast-fel ca lîngă o bucată cu códă mică să se așeḑe o alta cu códa mare, ca rosturile să nu fie maĭ largĭ de 0m 015 (cincĭ-spre-ḑece) milimetri, fără a se admite pene în fațadă și ca petrele să aibă contact la rost pe cel puțin 0m 10 (ḑece) centimetri.

Așeḑîndu-se blocurile, se vor îndesa bine prin lovirĭ cu ciocanul, așa ca mortarul să umple tóte golurile.

Dacă formézá căptușélă uneĭ zidăriĭ de cărămidă, zidăria mosaic se va construi, maĭ întâiŭ, îngrijindu-se apoĭ ca zidăria de cărămidă să se lege cu códele blocurilor, așa ca să nu rĕmînă golurĭ.

Pentru zidăria de blocurĭ semi-brute se va observa tot-d'a-una prescripțiunile la art. 42.

Art. 47. **Zidăria cu piatră cioplită** fie ca acésta să formeze numaĭ căptușéla uneĭ zidăriĭ de altă natură, fie ca să formeze masiv complect, se va executa în strate perfect orizontale, așeḑîndu-se în mortar și comprimîndu-se piatră pe piatră, ast-fel ca mortarul să umple golurile și să iasă prin rosturĭ.

Rosturile zidărieĭ de piatră cioplită se vor întretăia în plan și elevațiunĭ și cele din fețe nu vor fi maĭ largĭ de 0m 005 (cincĭ) milimetri.

La căptușélă, códele vor alterna în dimensiunĭ și se vor lega perfect cu zidăria ce se căptușesce. Dupe terminarea zidărieĭ se vor curăți fețele vĕḑute, se vor rostui dupe cum s'a prescris la art 43, și se vor îndrepta cu dalta, punta saŭ din gros, imperfecțiunile tăiereĭ.

Art. 48. **Zidăria cu piatră cioplită fin** se va executa cum s'a prescris la articolul precedent, tăindu-se ciubucele în definitiv, de vor fi, și făcêndu-se cioplirea de fățuială numaĭ dupe facerea zidărieĭ.

Art. 49. **Socotirea lucrărilor.** — Orĭ-care ar fi natura zidărieĭ de piatră, se va socoti pe metru cub, ca zidăria de cărămidă, orĭ-care ar fi natura petreĭ.

Căptușelile de piatră de orĭ-ce natură se vor socoti pe m. pătrat, fără desfășurare de ișiturĭ și scăḑênd golurile.

Bucățile isolate, ca perne sub grinḑĭ, console, pilastri, cornișĭ, plăcĭ de balcóne, trepte de scărĭ saŭ altele asemenea, se vor socoti pe bucată, pe metru liniar, pe suprafață saŭ cub, dupe indicațiunea devisuluĭ.

Cind aceste felurĭ de bucățĭ ar fi socotite pe metru cub, se va compta tot-d'a-úna paralipipedul cel maĭ mic din care bucată ar fi extrasă.

Art. 50. **Prețurile unitare** coprind totalitatea cheltuelilor pentru aprovisionarea materialelor, execuțiunĭ, schelĭ, beneficiĭ și accesoriĭ. Dacă lucrările de petrărie reclamă bucățĭ de fier pentru legătura lor, acestea se va plăti aparte.

CAP. IV

Lemnăria

Art. 51. **Esența și calitatea lemnelor.** — Lemnăria va fi de esența prescrisă, tăiată în epocă favorabilă, cu douĭ anĭ cel puțin înainte de întrebuințare.

Ea va fi sănĕtósă, fără urme de aprindere saŭ degerătură, rĕsucitură, caria, gaunășetură saŭ nodurĭ vițióse și curățită de alburn.

Lemnăria de brad va fi trasă la ferĕstrăŭ, esențele tarĭ pot fi cioplite din brad.

Art. 52. **Imbinările și înăditurile** se vor face în formele ce se va prescrie și potrivit regulelor arteĭ, cu tótă precisiunea voită, întărindu-se prin cuie de stejar saŭ fer.

Art. 53. **Intărirĭ și susținerĭ prin ferărie.** Imbinările saŭ înădirile se vor întări, iar bucățile lemnărieĭ se vor susține prin scóbe, șuruburĭ, clescĭ, scărĭ saŭ alte bucățĭ speciale de fer saŭ fontă, orĭ de cîte orĭ se va prescrie.

Art. 54. **Tragerea la rindea.** — Orĭ de cîte orĭ este prescris, fețele vĕḑute ale lucrărilor de lemnărie vor fi perfect trase la rindea. Ciubucele vor fi cele indicate.

Art. 55. **Batere de piloțĭ.** — Inainte de înfigere, pilotul se va încălța la vêrf cu un papuc de fer, se va acoperi la cap cu un cerc și se va potrivi întocmaĭ pe verticala punctuluĭ unde este a se înfige, menținêndu-se într'acéstă posițiune.

Dupe cîte-va bătăĭ de berbec, se va verifica posițiunea și verticalitatea, procedîndu-se prin îndreptărĭ așa ca, dupe ce pilotul va fi fost înfipt, el să se găséscă în posițiunea voită.

Pilotul va fi înfipt pînă la refusul. Dupe bătaie se vor neteza capetele piloților la nivel.

Art. 56. **Grinḑile** se vor așeḑa în zidărie exact la nivel, atît cu fața de jos cît și cea de sus și la depărtarea prescrisă între dênsele. Grinḑile se vor cătrăni bine la capete și se vor încastra în zidărie.

Art. 57. **Fermele** se vor construi potrivit proiectelor și prescriereĭ direcțiĭ lucrărilor, numaĭ în lemn, saŭ lemn și fer saŭ fontă.

Lucrul fermelor se vor face dupe epure. La ridicarea și îmbinarea lor în construcțiunĭ, se va avea atențiunea voită pentru ca diversele bucățĭ să nu sufere stricăciunĭ.

Fermele se vor așeza în posițiunea prescrisă, vertical și bine aliniate așa ca părțile asemenea să se corespundă.

Panele se vor dispune în șirurĭ orizontale, înădindu-se, de va fi trebuință, d'asupra fermeĭ. Ele vor fi bătute în cuie și susținute pe ferme prin călciie fixate.

Călciiele vor avea o înălțime cît a paneĭ, o grosime cât a căpri-

oruluĭ de fermă și o lungime de duoĕ orĭ cît înălțimea. Călcîiele vor fi teșite.

Art. 58. **Căpriorii** se vor așeḍa dupe liniile celuĭ maĭ mare înclin al suprafețelor învelișuluĭ, și la distanța prescrisă între axele lor.

Eĭ se vor prinde cu cuie lungĭ de duoĕ orĭ de cît grosimea verticală a căprioruluĭ, pe fie-care pană, pe cómă și pe doliă.

Inădirea căpriorilor, cînd ea va fi necesară, se va face cap în cap și cu rostul căḍĕnd pe miḍlocul paneĭ.

Fie-care cap se va prinde cu un cuiŭ.

Art. 59. **Astărela saŭ lătuiala învelitóreĭ** se va face dupe prescripțiunile din devis, potrivit genuluĭ de coperiș adoptat.

Art. 60. **Podelele între grinḍĭ** se vor face de scîndurĭ brute de brad susținute între grinḍĭ pe lațĭ de brad bătuțĭ cu treĭ cuie la metru curent pe fețele interióre ale grinḍilor.

Art. 61. **Dușumele** se vor face cu scîndurĭ de brad fórte bine uscate de o lărgime cel mult de 0 m. 18 (opt-spre-ḍece) centimetri, bine date la rîndea pe fața superióră și pe muchĭ.

Grosimea dușumelelor va fi cea prescrisă. In casde împreunarea dușumelelor cu limbă și uluc, limba va avea grosimea și înălțimea egală cu a treia parte din grosimea dușumeleĭ.

Pe cît se póte, scîndurile vor avea lungimea loculuĭ de pardosit cînd acésta nu se va obține cu dimensiunile obicînuite ale scîndurilor, îmbinarea se va face cap la cap, țesĕndu-se simetric îmbinările și îngrijindu-se ca ele să se facă numaĭ pe grinḍĭ.

Dușumelile se vor bate pe grinḍĭ saŭ grindișóre de tufan, dupe prescripțiunile devisuluĭ, la un nivel perfect îngrijindu-se ca alipirea uneĭ scîndurĭ de alta să se facă fórte strîns. Scîndura va fi prinsă pe fie-care grindă cu un cuiŭ de sirmă de o lungime înduoită de grosimea scîndureĭ, bătut pe cósta cu limba, așa ca cuiele să nu se vadă la suprafața dușumeleĭ.

Nu se permite nicĭ un fel de încălecătură a grinḍilor, ele trebuind să presinte o față exact orizontală.

Dupe batere, se va pune un pervaz de lemn, cu profilul ce se va da, pe liniile de contact ale dușumeleĭ cu zidurile, bătindu-se în cuie ; se va trage la rîndea din noŭ apoĭ tótă pardoséla, așa ca suprafața eĭ să fie perfect plană. Dacă, din causă că s'ar fi întrebuințat material nesuficient uscat, saŭ baterea n'ar fi fost destul de strînsă, dușumelele s'ar fi căscat, lăsĕnd intre ele găurĭ maĭ largĭ de 0 m. 002 (duoĕ milimetre) pe timpul întrețineriĭ, întreprinḍĕtorul va fi dator, la finele termenuluĭ de întreținere, să bată șipcĭ lipite cu cleĭ între scîndurĭ și să tragă din noŭ la rîndea asupra lor. Dacă dușuméua va fi fost văpsită saŭ ceruită înainte de punerea șipcilor, întreprinḍĕtorul este obligat să'șĭ revopséscă cu uleiŭ saŭ să ceruiască totala suprafață a dușumeleĭ din camera reparată.

Art. 62. **Căptușelile și îngrădirile** se vor face cu scîndurĭ brute saŭ date la rîndea, așeḍate vertical saŭ orizontal ; scîndurile avĕnd dimensiunile prescrise și fiind alăturate îmbucate, cu pervasurĭ saŭ desemn, dupe prescripțiunile devisuluĭ.

De ordinar îngrădirile se vor face pe bulamacĭ de tufan și pe traverse orizontale de brad bătute pe aceștia. Dimensiunile și distanțele bulamacilor și traverselor vor fi cele indicate în desemnurile de detaliŭ.

Bulamaciĭ vor fi tot-d'a-una cătrăniţĭ saŭ pîrlițĭ pe partea băgată în pămĕnt, iar îngrădirile vor presenta liniĭ perfect orizontale.

Art. 63. **Socotirea lucrărilor de lemnărie.**— Piloțiĭ se vor socoti pe bucată predată și pe metru liniar de înfigere.

Grindăria, fermele, căpriorii și cele-alte bucățĭ identice se vor socoti pe metrul cub întrebuințat, ținĕndu-se compt de lungimile incastrate saŭ intrate în îmbinărĭ.

Astarele, podelele între grinḍĭ, dușumelile și căptușelile, fără a ține compt de îmbucăturĭ, șipcĭ de susținere, se vor socoti pe metru pătrat coprinḍĕnd și cuiele, piónele, cepiĭ, șipcele și pervasurile. Suprafața totală a podeleĭ între grinḍĭ va fi calculată, deducîndu-se suprafața ocupată de grinḍĭ. Ingrădirile vor fi socotite pe metru liniar, construcțiune complectă. Ghermelele vor fi socotite în prețul tĕmplărieĭ.

Art. 64. **Prețurile unitare.**— Coprinde material și lucru de orĭ-ce natură, afară de ferăria specială de legăturĭ, care se va socoti deosebit.

CAP. V
Invelișurĭ

Art. 65. **Natura și calitatea materialelor.**— Tabla de fer va fi nervósă, maleabilă, bine laminată de o grosime egală, neruginită și fără nicĭ un defect fie de calitate, fie de fabricațiune ; ea va trebui să presinte la tracțiune o resistență de 35 kilogr. pe milimetru pătrat de secțiune.

Inainte de întrebuințare, tablele de fer se vor vopsi o-dată cu minium de fer pe ambele fețe, conform instrucțiunilor ce se vor da.

Cînd tabla de fer va fi ondulată, tăiată în bucățĭ speciale imitînd ardesia saŭ altele, dimensiunile, ondulele, formele, greutățile și zincuirea, galvanisarea saŭ smălțuirea tableĭ vor fi așa cum se va prescrie în devis.

Art. 66. **Tinicheaua** va fi de marcă, mărimile și grosimile prescrise. Ea va fi fără bășicĭ saŭ asperitățĭ cu o suprafață netedă, strălucitóre fără pete saŭ drugĭ. Tinicheaua va fi fórte bine cositorită, de o culóre albă, netedă, bătĕnd în galben.

Art. 67. **Zincul** va fi de o grosime uniformă pe tótă întinderea foeĭ, de o testură unită și omogenă, fără amestec de materiale străine, și fără urme de crăpăturĭ, umflăturĭ saŭ alte defecte.

Nu se va întrebuința la învelișurĭ de cât foĭ de zinc, avĕnd numerile, întinderile, greutățile și grosimile indicate în devis.

Nu se va admite o toleranță maĭ mare de doue-zecĭ și cincĭ grame (0 k. 025) în maĭ mult saŭ maĭ puțin în greutatea fie-căreĭ foĭ.

Numĕrul zincuIuĭ și fabrica din care provine va trebui să fie stampate pe fie-care fóie.

Dacă zincul pentru învelitorĭ va fi tăiat în forme speciale imitând solḍiĭ saŭ altele, greutățile, făptura orĭ încheetura va fi cea indicată în condițiunile speciale.

Art. 68. **Plumbul** pentru învelitorĭ va fi curat, dulce, lesne de îndoit, de o grosime uniformă și fără cea maĭ mică plesnitură.

Foile de plumb vor avea grosimea prescrisă.

Art. 69. **Olanele de Pămĕnt ars** vor fi circulare, plate, cu impresiunĭ smălțuite saŭ nu, dupe prescripțiunĭ.

Ele vor fi de o pastă omogenă, bine tipărite și arse, sonore. Se vor refusa acele carĭ vor avea crăpăturĭ, spărturĭ saŭ vor coprinde materiĭ calcare.

Art. 7 . **Ardesia** va fi tare, sonoră, sănĕtósă, fără exfoliațiunĭ pirite saŭ puncte galbene strălucitóre.

Ea va avea fețe plane, grosimĭ cît se póte de uniforme și tăetura în forme geometrice; nu va presenta crăpăturĭ saŭ știrbiturĭ și va avea dimensiunile și formele prescrise.

Execuțiunea și socotirea lucrărilor

Art. 71. **Execuțiunea lucrărilor** de învelișurĭ se va face conform cu desemnurile de detaliŭ al proiectelor și se va observa regulele generale următóre:

a) **Înveliș cu tablă de fier plană.**—Pe marginea strașineĭ învelitóreĭ se va bate solid maĭ întîiŭ un lacrimar de tablă de fier (șorț) care să încongiure asteréla, îmbrăcînd'o pe 0m 5 lățime în partea eĭ inferióră și pe 0m 10 pe fața d'asupra formînd și un cioc de duoĭ centimetri.

Acest șorț va fi de tablă maĭ gróså, ca cea de burlane în raport cu cea de învelit.

Tablele se vor dispune incepînd de jos în sus, în rîndurĭ regulate, cu laturea cea mare în susul linieĭ de pantă și cu încheeturile orizontale împestrițate regulat.

Incheietura tableĭ de la strașina cu șorțul se va face înduoindu-se peste șorț și terminîndu-se la partea luĭ inferióră printr'o învîrtitură circulară de 0m 005—0m 008 diametru.

Atît încheieturile orizontale ale tableĭ, cît și cele verticale se vor fixa pe astereală prin copcĭ. Incheieturile orizontale se vor turti în sensul scurgereĭ; cele verticale se vor lăsa în picióre.

Copiile vor fi bătute pe astereală la m 20 pînă la 0m 40 depărtare dupe prescripțiune; ele vor fi prinse cu cîte doue cue: vor avea 0m 04 lățime și lungime pe astereală și o lungime spre încheietură suficientă spre a o coperi.

Invelitorile de tablă de fier se vor vopsi, peste stratul de minium, încă cu două siraturĭ de culóre de uleiŭ după cum se va prescrie.

In jurul coșurilor saŭ altor proeminențe ale învelitóreĭ, tabla se va dispune dupe arătările direcțieĭ lucrărilor.

Incheieturile verticale saŭ orizontale vor fi duble, adică, în secțiune să presinte cincĭ foĭ alăturate.

Lățimea încheietureĭ va fi de duoĭ centimetri cel puțin, cînd este gata.

b) **Invelitorile de tablă de fier ondulată saŭ în bucățĭ speciale** se vor dispune după cum se va specifica în devis.

c) **Invelitorĭ de tinichea.**— Se va procede în privința învelitorilor de tinichea întocmaĭ după cum s'a indicat la al. *a* de maĭ sus, pentru învelitorile de tablă de fier.

Vopsirea tinicheleĭ nu se va face de cît dacă va fi prescrisă.

d) **Invelitorĭ cu foĭ de zinc** se va face în general cu zins No. 12, doliele vor fi tot-d'a-una de No. 14.

Copcile, (agrafes) tălpile (pattes) și capacile (couvre joints) vor fi în zinc, de numĕrul întrebuințat pentru coperiș.

In execuțiunea învelișurilor de zinc se vor păstra următórele regule:

Tóte îndoiturile foilor de zinc, copcilor, capacelor etc. se vor face cu

precauțiune, pentru a nu se rupe firul zinculuĭ și a nu 'ĭ se altera de loc tenacitatea.

In acest scop, lucrul se va face la o temperatură care să nu fie maĭ mică de minus 10 c. g. și se va băga de sémă ca îndoiturile să nu se facă în unghiŭ, ci după o curbă. Bucățile de zinc carĭ ar presenta alterațiunĭ de elasticitate saŭ urme de rupturĭ, se vor refusa, fără a se putea admite lipirĭ pentru corigerea acestor defecte.

Zincul nu se va expune la umiditate saŭ în contact cu fierul pentru a se evita curințiĭ galvanicĭ, carĭ descompun apa și rod zincul.

Este prescris dar orĭ-ce cuiŭ nezincuit în învelitorile de zinc.

Pentru rațiunĭ analoge, zincul nu se va pune nicĭ o dată în contact cu lemnul de stejar. Dacă zincul va trebui să se alăture de un mortar próspăt, se va interpune tot-d'a-una un strat de ipsos uscat în pulbere, nisip uscat, saŭ hîrtie smolită.

Sistemul pentru execuțiunea învelișurilor cu tablă de zinc va fi fixat prin desemnurile de detaliŭ ale proectelor și prin devis.

e) **Invelitori de olane circulare**. — Olanele se vor așeḑa pe o astereală de scindurĭ, sprijinindu-se în stréșină de un pervaz fixat în căpriorĭ; ele se vor pune încălecate în rîndurĭ paralele, în direcțiunea celeĭ maĭ marĭ scurgerĭ, rèndurile convexe cu capul cel gros în jos și cel concav cu el în sus, fie-care bucată călcînd asupra celeĭ din josul eĭ cu o treime din lungimea olanuluĭ, dacă nu s'a prescris alt-fel.

Pentru o maĭ bună legătură între dènsele, olanele se vor așeḑa în mortar din treĭ în treĭ rèndurĭ în sensul scurgereĭ.

Pe cóme la calcane și ziduri de împrejmuire, olanele se vor așeḑa de asemenea în mortar.

La doliĭ și pe lingă coșurĭ, se vor pune table metalice bătute în cuie și trecènd în destul sub rèndurile de olane, după instrucțiunile ce se va da.

f) **Invelitorĭ de olane plate (țigle)**. — Olanele plate se vor așeḑa pe o lățuială de 0.03 pe 0.05, bătută în rèndurĭ paralele transversal scurgereĭ și depărtate între dènsele cît lungimea olanelor din cîrlig în cîrlig. Lățuiala va fi fixată pe fie-care căprior printr'un cuiŭ. Rèndul de țigle de la stréșină se va pune cu capul inferior pe un adaos de lemn de stejar, avènd o înălțime cît și grosimea olanuluĭ.

Călcarea olanelor unul peste altul, în sensul vertical și orizontal, va fi cu o treime din lățime saŭ lungime, cînd olanele sunt fără sghiaburĭ, și cu depărtarea sghiaburilor, dacă ele sunt imprimate.

Cómele și doliele învelitorilor cu olane se vor executa cu bucățĭ speciale.

Invelitórea de olane se va lega su sirmă de astereală, cînd olanele sunt prevèḑute a avea un călcîiŭ găurit.

Pe calcane saŭ ziduri de împrejmuirĭ olanele plate se vor cimenta.

g) **Invelișurĭ cu ardesie**. — Bucățile de ardesie se vor așeḑa cu încălecare, în rèndurĭ paralele între dènsele și cu linia sghiaburilor trase la sfóră, așa ca suprafața coperișuluĭ să înfățișeze un desemn regulat, dupe forma și dimensiunile bucăților de ardesie adoptate. Rèndul de ardesiă de la sghiab va fi dublu, fie-care bucată va fi bătută pe asterélă cu două cuie zincuite saŭ de aramă dupe cum se va prescrie.

Călcătura ardesieĭ una asupra alteia va fi cea prescrisă în devis și așeḑarea va fi executată așa în cât bucățile să nu lase nicĭ o căscătură între dènsele.

Intersecțiunea planurilor învelitóreĭ cu lucarnele, coșurile saŭ alte eșiturĭ, cum și doliele, se vor face prin foĭ de zinc puse sub ardesie după instrucțiunile ce se vor da.

Așeḑarea ardesiilor nu va începe de cît după punerea sghiaburilor și foilor de zinc de la intersecțiune.

Art. 72. **Sghiaburile** învelitorilor vor avea o secțiune semi-circulară saŭ patrulateră, și se vor construi în tinichea, zinc saŭ plumb, după prescripțiunile devisuluĭ, cu grosimile de material într'ènsul indicate.

Cînd sghiaburile sunt semi-circulare, ele vor avea o desvoltare cît lățimea formatuluĭ ordinar de tinichea, cu marginea lor exterióră învèrtită pe o bară de fier de 0m 004 (patru) milimetri diametru, afară numaĭ de nu se va prescrie alt-fel prin devis.

Incheierea foilor în lung se va face cu cositor pe ambele fețe.

Sghiabul va fi susținut prin cărlige de fier cu punte și chee de 0m 025 lățime, 0m 004 grosime, o lungime de 0m 25 pe căprior, cu treĭ găurĭ pentru cuie, cu cîrligul propriŭ ḑis, de forma și mărimea sghiabuluĭ, presentînd o îndoitură pe marginea exterióră a sghiabuluĭ. Cîrligele vor fi așeḑate la o depărtare de 0m 50—0m 75 unul de altul, adică pe fie-care căprior.

La colțurĭ, la începutul burlanelor și la doliĭ se va pune cîrlige duble bifurcate.

La sghiaburile de zinc, cîrligele vor fi zincuite; la cele de tinichea ele vor fi vopsite de treĭ orĭ în uleiŭ.

Art. 73. **Urlóele** (burlanele) vor fi de zinc saŭ tinichea, de grosimea prevèḑută și de diametrul dat de lățimea foilor ordinare ale tinicheleĭ, afară numaĭ de nu se va prescrie alt-fel prin devis.

Urlóiele se vor îmbina prin încheietură și lipire exterióră și se vor înădi prin lipirĭ.

Ele vor pètrunde cornicele saŭ le vor ocoli, după prescrierea diriginteluĭ lucrăreĭ.

Urlóiele se vor așeḑa în ḑid în direcțiunĭ exact verticale la o depărtare de 0m 05 cel puțin de fața ziduluĭ prin brățărĭ de fier cu țițină și cheiă, ca și fiarele de sghiaburĭ, și după modelul admis.

Cotiturile se vor face cu bucățĭ încrețite cu mașina.

La fie-care duoĭ metri a urloiuluĭ se va pune o brățară cu cheie, susținută printr'un colac lipit de jur împrejur, după un model admis.

La partea inferióră a urloiuluĭ, cînd nu s'a admis o bucată de fontă, gura urloiuluĭ se va resfringe peste brățară.

Brățările vor fi zincuite la urlóiele de zinc, și vopsite de treĭ orĭ în uleiŭ la urlóiele de tinichea

Art. 74. **Socotirea lucrărilor**.— Invelitorile, orĭ-carĭ ar fi natura lor, se socotesc pe metru pătrat, fără a se ține socotélă de îndoiturĭ și deducèndu-se golurile.

Sghiaburile, șorțurile și urlóiele se socotesc pe metru curent.

Art. 75. **Prețul unitar** coprinde material, lucru, cuie, copacĭ, fiare și vopsit, precum și sipcile la olane saŭ la învelitorĭ de zinc.

CAP. VI

Tèmplărie

Art. 76. **Esența și calitatea lemnelor**.— Lemnul întrebuințat în tèmplărie va fi de esența prescrisă, tăiate cel puțin de treĭ anĭ, și putînd suferi, fără a se strîmba, alterațiunile uscăciuneĭ și umeḑeleĭ, orĭ ale friguluĭ și căldureĭ.

Lemnul de tèmplărie va trebui să fi fost fórte bine ales și conservat, cu fibrele drepte, fără alburn, nodurĭ, degerăturĭ, aprinderĭ, caria putreḑimĭ saŭ alte defecte.

Nu se admite de cît lemn fórte bine uscat și fără vre-unul din defectele de maĭ sus.

Art. 77. **Modul execuțiuneĭ**.— Tóte lucrările de tèmplărie se vor executa cu cea maĭ mare perfecțiune, conform regulelor arteĭ; desemnurilor de amănunte și ordinilor relative la detaliele execuțiuneĭ sistemelor de îmbinărĭ, profilelor, ciubucilor, grosimelor, lemnelor, așeḑăreĭ ferărieĭ saŭ altor indicațiunĭ necesare buneĭ confecțiunĭ a lucrărilor.

Imbinările se vor face cu acuratețĭ; limbile trebuind să aibă o grosime de o treime din grosimea scindureĭ, fără a se admite limbĭ adause.

Imbinările vor fi întărite cu cuie de lemn saŭ fer, dupe prescripțiunĭ.

Fețele vèḑute vor fi perfect trase la rindea și curățite, fără a se admite găurĭ saŭ căscăturĭ masticate.

Scóbele pentru așeḑarea ferărieĭ vor fi precise, iar ferăria ea însășĭ se va fixa solid cu șuruburĭ.

Ferăria necesară bucăților de tèmplărie va fi în numèrul, calitatea, formele și mărimele prescrise și acceptate prealabil, pe modele sigilate depuse de întreprinḑètor la direcția lucrărilor.

Art. 78. **Parchetele** vor fi de stejar uscat, în una saŭ maĭ multe culorĭ, și vor consista fie în scindurĭ de stejar așeḑate drept saŭ în coștiș (en pointe d'Hongrie), fie în table, după prescripțiunĭ.

Parchetele se vor așeḑa în uluc și cu cep pe o pardosélă de scindurĭ de brad de 0m 03 grosimea, netrase la rindea, fixîndu-se perfect de nivel și in țepenindu-se fie-care bucată cu cuie bătute înclinat pe marginea parchetuluĭ, așa ca cuiul să nu se vadă la suprafață.

Parchetele se vor dispune cu bordurĭ, devisiunĭ și desemnurĭ, dupe prescripțiunile diriginteluĭ lucrăreĭ.

Nu se va rindelui definitiv și cerui parchetul de cît după terminarea ultimilor lucrărĭ de sobărie, vopsitorie saŭ altele din interior.

Art. 79. **Scările** vor avea treptele de brad saŭ de stejar și fundăturile de brad, anin orĭ stejar; vor fi drepte, curbe saŭ cu odihnă, după prescripțiunile și indicațiunile planuluĭ și devisuluĭ.

Scările se vor construi pe vangurĭ de stejar, drepte saŭ curbe, executate exact după epure.

Treptele vor avea formulele și profilele date de desemnele execuțiune și se vor incastra saŭ pune peste vangurĭ și îmbina cu uluc, după indicațiunile desemnurilor saŭ instrucțiunilor diriginteluĭ lucrăreĭ.

Execuțiunea se va face cu tótă precisiunea voită, așa ca îmbinările fie a vangurilor, fie a treptelor saŭ contra treptelor, să nu lase cel maĭ mic gol saŭ joc.

Cînd se prescrie, scările vor fi dotate de parapete metalice, și de o mînă curinte în anin saŭ de stejar, de un profil dat, lustruită.

Art. 80. **Socotirea și prețuirea lucrărilor de tèmplărie**.— Ferestrele se vor plăti pe metru pătrat de lumină în exteriorul tocurilor, soco-

tindu-se suprafaţa pentru ferestrele rotunde, după cel maĭ mic patrulater circumscris.

Cînd ferêstra se socotesce pe m. p. intră în preţ: aşedatul, ferăria şi primul strat de vopsea.

Dacă devisul prevede preţ pe bucată, în acésta intră furnitura completă: lemn, ferărie şi giamurĭ, aşedatul şi cele treĭ straturĭ de vopsea.

Uşile se vor plăti pe metru pătrat de lumină, cu toc cu tot.

Căptuşelile şi pervasurile se socotesc pe m. p. ca şi uşa.

In preţul pe m. p. intră tot şi cele treĭ straturĭ de vopsea.

Dacă devisul prevede preţ pe bucată, intră în preţ cheltuelile pentru lemnărie, ferărie, grile, giamurĭ, ornamente saŭ frontóne şi cele treĭ straturĭ de vopsea.

Oblónele, căptuşelile şi parchetele se plătesc pe metru pătrat efectiv cheltuelile de orĭ-ce natură coprinse, precum şi ultimile două straturĭ de vopsea ca la tèmplărie.

Scările se vor socoti pe metru liniar de tréptă, vangurile coprinse în orĭ-ce cas, afară de odihnă, care se va plăti pe metru pătrat ca duşumelile saŭ parchetele.

Mîna curinte se va plăti pe metru liniar.

CAP. VII

Fierărie şi lăcătuşerie

Art. 81. **Natura şi calitatea materialelor.** — Ferul va fi de întîia calitate, dulce, maleabil la frig şi la căldură, lipindu-se bine şi fără nicĭ un defect.

Testura fierului va fi cu nervĭ şi va presinta un grăunte fin şi strălucitor.

Ferul va trebui să resiste la o tracţiune de 36 kilograme pe milimetru pătrat de secţiune.

Fierul de şuruburĭ saŭ bucăţĭ analoge de un diametru pînă la 0 m 03 va trebui să se pótă înduoi şi desduoi rece la 45° fără a suferi alteraţiunĭ.

Fonta va fi de a doua fusiune şi de calitatea numită «cenuşiă». Ea va trebui să fie compactă, omogenă, dulce şi tenace în acelaşĭ timp, uşor atacabilă de pilă şi burghiŭ; va presenta, in spărtura sa, un grăunte strîns şi de o culóre cenuşie închisă. Orĭ-ce fontă cărbunósă, cu defect şi de natură «albă» se va respinge.

Fonta va avea o resistenţă aşa că o bară de 0m 025 (douĕ-zecĭ şi cincĭ) milimetri de latură curăţită cu pila şi aşezată pe douĕ căpătâie la 1 m. 00 (un) metru depărtare, să suporte la mijlocul eĭ o greutate de 350 (treĭ-sute cincĭ-zecĭ) kilograme. La predările importante de fontă, acéstă bară de incercare se va lua în timpul turnăreĭ fonteĭ, şi un semn ce se va reproduce pe fie-care bucată scósă din aceiaşĭ turnare.

Oţelul va fi de cea maĭ bună calitate, de cimentaţiune saŭ topit dupe prescripţiune.

Bronzul va fi omogen şi fără amestec de materiĭ străine.

El va fi compus din 82 părţĭ aramă şi 18 cositor.

Cuprul va fi de întîia calitate, compus din 75 părţĭ aramă roşie şi 25 zinc.

Plumbul va fi neamestecat cu materiĭ pămêntóse saŭ altele.

Art. 82. **Modul execuţiuneĭ lucrărilor de fer.** Tóte bucăţile de fer vor avea exact dimensiunile cotate ale desemnurilor saŭ indicate prin ordinile de serviciŭ.

Fiarele plate saŭ pătrate vor presinta feţe bine regulate; fiarele rotunde vor fi bine calibrate.

Orĭ-ce bucată de ferărie va fi lucrată dupe tóte regulele arteĭ şi potrivit prescripţiunilor.

Lipirile, cind nu vor putea fi inlăturate, se vor executa cu cea maĭ mare îngrijire, iar imbinările vor fi făcute cu precisiune.

Bucăţile lipite saŭ imbinate vor presinta aceiaşĭ resistenţă la lipire ca în orĭ-care altă parte a lor.

Fiarele ⊤ saŭ de orĭ-ce altă formă, vor fi tăiate cu precisiune, dupe formele prescrise şi pilite pe tăetură, aşa ca să se obţină o justă posiţiune şi o potrivire perfectă a bucăţilor, orĭ-care ar fi unghiul sub care bucăţile ar trebui să se împreuneze.

Găurile făcute din burghiŭ nu vor trebui să aibă crăpăturĭ, se vor curăţi cu pila de rĕsbuzătură şi când ele sunt destinate pentru bulóne de articulaţiune, vor avea un joc ce nu va fi maĭ mare de 0 m. 005 (cincĭ) milimetri.

Şuruburile vor fi dintr'o singură bucată. Căpăţîna lor va avea o grosime egală cu diametru tulpineĭ şi o lărgime dublă.

Şurupul va avea între căpăţînă şi piuliţă lungimea indicată, plus grosimea piuliţeĭ şi 0 m. 001 — 0 m. 003, dupe grosimea diametruluĭ.

Şuruburile prea gróse se vor refusa. Pasul şurubuluĭ va fi din seria adoptată în industrie, spirile însă fiind trase cu şurupelniţa în perfectă stare. Piuliţele vor avea dimensiunĭ ca şi căpăţîna bulonuluĭ şi se vor înşuruba cu precisiune.

Bucăţile intrând în fermă, cum sunt córdele, popiĭ, etc. se vor putea încerca la atelier saŭ pe punctul lucrăreĭ, dupe ordin, prin îngrijirea intreprindĕtoruluĭ. Ele vor trebui să resiste, în timp de 24 ore, fără alternaţiune saŭ alungire permanentă, la o tensiune de 36 kilograme pe m/m pătraţĭ de secţiune.

Fiarele pentru gémurĭ vor fi perfect ajustate şi vor presinta secţiunile şi disposiţiunile prescrise pentru primirea gémurilor.

La lucrările de tablă şi şine de fer, încheieturile, posiţiunea împreunărilor şi depărtarea încheieturilor va fi prea prescrisă.

Tóte bucăţile de fer vor fi aduse lucrate gata la punctul execuţiuneĭ, fără să maĭ fie trebuinţă de lucrărĭ preparatóre pentru aşezarea lor.

Dacă vre o preparaţiune pe loc ar maĭ fi necesară, cum: curbarea, scurtarea saŭ altele, acésta nu va înceta d'a fi pe comptul întreprindĕtoruluĭ.

Bucăţile de fer vor trebui să priméscă un strat de minium înainte de aşezare, care se va aplica numaĭ dupe curăţirea perfectă de rugină şi verificarea lor de dirigintele lucrăreĭ.

Se va vopsi cu minium şi scóbele în carĭ ar fi a se aşeza bucăţile de fer.

Intreprindĕtorul este responsabil de viţiile de aşezare şi va trebui să înlocuiască, pe al sĕŭ compt, nu numaĭ bucăţile de fer neregulate, dar orĭ şi ce degradare făcută prin înlocuirea lor.

Ingropările în piatră se vor face în plumb, puciósă saŭ ciment; întrebuinţarea penelor de lemn este interzisă la îngropărĭ.

Schelele necesare pentru aşezarea ferărieĭ cad în sarcina intreprindĕtoruluĭ.

La coperişurile metalice, dupe aşezarea a douĕ ferme, se vor pune panele corespondenţĭ, se vor racorda sghiaburile şi lucra învelişul, aşa ca acésta să se execute succesiv, fără a se aştepta terminarea complectă a ferărieĭ.

Intreprindĕtorul este dator ca, înainte de începerea aşezăreĭ unuĭ acoperiş metalic, să remită un plan al aşezăreĭ, în care tóte colónele, fermele, panele, etc. să fie indicate prin proecţiunea centruluĭ şi axelor luĭ. Cotele acestuĭ plan se vor verifica pe loc de întreprindĕtor, înainte de a se începe lucrul.

Pe acest plan se va însemna cu numere fie-care colónă, consolă, căprior, córdă, pop, cutiă de îmbinare, etc., numere ce vor corespunde celor vopsite pe fie-care bucată de aşezat.

Se va verifica de întreprindĕtor, de îndată dupe aşezarea uneĭ colóne saŭ ferme, că nu s'a comis eróre de posiţiune, spre a se îndrepta, dacă eróre ar fi.

La strîngerea córdelor se va satisface condiţiunea ca bielele să fie împinse suficient în căpriorĭ, spre a se evita burta ce aceştia ar da, când ar primi greutatea maximă. Strîngerea córdeĭ orizontale se va face aşa ca, la temperatura în care s'a făcut aşezarea, deschiderea fermeĭ să fie conformă celeĭ prevĕdute.

Art. 83. **Modul execuţiuneĭ lucrărilor de fontă.** Intreprindĕtorul va executa modelele de fontă dupe indicaţiunile saŭ desemnele ce i se vor da saŭ ce însuşĭ ar fi făcut să se aprobe.

Privesce pe întreprindĕtor a ţine compt de diformaţiunea saŭ retragerea, provenind din turnare orĭ din alte cause, aşa ca bucăţile dupe turnare să presinte exact formele şi dimensiunile prescrise.

Turnarea se va face, pe cât posibil, în picióre; dupe turnare, bucăţile de fontă se vor curăţi bine de resbuzăturĭ, netezindu-se cu pila saŭ burghiul, aşa ca ele să presinte forme curate, muchiĭ viĭ, feţe netede, unite şi regulate, fără cicatrice saŭ alte defecte.

Tóte bucăţile de fontă vor avea riguros şi în tóte punctele, grosimea determinată prin modele, desemne saŭ instrucţiunĭ.

Bucăţile neavènd grosimele prescrise se vor refusa. Pentru verificarea grosimeĭ la bucăţile góle, se va lăsa saŭ practica găurĭ prin care să se facă constatările. Găurile acestea se vor astupa apoi de intreprindĕtor cu mastic de pilitură fină de fer.

Fontele vor fi predate găurite, ajustate şi gata a fi îmbinate saŭ aşezate, fără vre-o altă preparaţiune.

Feţele de contact se vor îndrepta bine spre a coincida pe tótă întinderea lor.

Găurile pentru împreunarea bucăţilor de bulóne se vor potrivi una în faţa alteia. Ele vor avea un calibru suficient pentru ca bulónele să le pótă pĕtrunde fără silă, şi fără un joc prea mare în acelaşĭ timp. Diametrul găureĭ nu va trebui să fie maĭ mare de 0 m. 0005 (o jumĕtate milimetru) de cît acela al bulonuluĭ, cînd gaura este făcută cu burghiul şi de 0 m. 001 (un) milimetru, dacă ea este scósă din turnare.

Art. 84. **Socotirea lucrărilor de ferărie şi lăcătuşerie** se va face pe bucată, pe metru curent, pe metru pătrat, saŭ pe kilogram, dupe prescripţiunea devisuluĭ.

Dacă bucăţile de ferărie şi lăcătuşerie sunt a se efectua pe kilogram, ele se vor cântări înainte de întrebuinţare, saŭ li se va determina greutatea dupe dimensiunĭ, socotindu-se greutatea metruluĭ cub de fer 7.780 kilograme şi de fontă drept 7.400 kilograme.

Nu se va socoti de cît greutatea reală, cînd dimensiunile sunt egale saŭ inferióre celor prescrise, fără totuşĭ a se admite bucăţĭ de dimensiunĭ maĭ micĭ de cît cele necesare pentru asigurarea resistenţeĭ saŭ satisfacerea formelor prevĕdute.

Greutăţile în maĭ mult nu vor fi socotite de cît pînă la o întrecere de 2 % (două la sută) din cele prescrise pentru fer şi de 5% (cincĭ la sută) pentru fontă.

Art. 85. **Preţurile unitare** coprind cheltuelile de orĭ-ce natură pentru modele, predărĭ, perderĭ, preparaţiunĭ, schele, aşeḑare, vopsit odată cu minium, supraveghere etc.

CAP. VIII

Pardoselĭ, sobărie şi ornamente

Art. 86. **Pardoselĭ de cărămidă ordinară** pe lat saŭ pe muchie, dupe prescripţiunile devisuluĭ, se vor executa cu cărămiḑĭ alese şi mortar de var hidraulic, potrivit regulilor prescrise pentru zidărie, cu singura restricţiune că rosturile nu vor putea fi maĭ largĭ de 0 m 005 (cincĭ) milimetri.

Art. 87. **Pardosele cu beton de ciment** se vor face în grosimea şi compoziţiunea dată de devis cu îngrijirea ca, înainte ca betonul să fi făcut complect prindere, să se presare pe d'asupra luĭ ciment curat şi să se frece bine cu latul mistrieĭ, pentru a se astupa orĭ-ce gaură şi a se obţine o suprafaţă netedă şi sclivisită.

Dacă se prescrie ca pardoséla să fie stricată spre a simula un dalagiŭ, se va trece pe d'asupra eĭ cilindrul cu faţa punctată şi se va deschide cu ferul rosturĭ şi bande plane împregiur.

Art. 88. **Pardoselĭ în mosaic.** Dupe ce solul de pardosit se va nivela şi consolida prin bătaie, se va aşterne un strat de beton de var hidraulic de 0m 08—0m 10 grosime şi în urma perfecteĭ prinderĭ a acestuia, se va pune masa de mosaic, se va pune într'o gangă de mortar de ciment pe o grosime de 0m 015 (cincĭ-spre-ḑece) milimetri, dispunĕndu-se ca, prin diversitatea şi împărţirea culorilor prin patróne, să se obţină desemnele voite.

Inainte de prinderea perfectă, masa mosaiculuĭ se va presăra cu ciment pur şi se va freca cu piatră, în rĕndurĭ succesive, pentru a se obţine o faţă fără porĭ, netedă, strălucitóre şi cu desemnele perfect aparinţĭ. Ast-fel pregătită, faţa va primi o unsóre de uleiŭ, şi apoĭ se va şterge cu cârpe.

Art. 89. **Pardoselĭ de dale** se vor face cu bucăţĭ de basalt artificial, ciment comprimat, gresă, ceramică saŭ alte soiurĭ de dale de provenință în formele şi coloraţiunea prescrisă în devis.

Dalele întrebuinţate, orĭ-care ar fi natura lor, vor fi bine arse saŭ comprimate, cu muchiile viĭ şi cu feţele pline.

Dalagele se vor stabili pe o fundaţiune formată saŭ de nisip udat şi bătut cu maiul, saŭ de beton de nisip orĭ pietriş, dupe cum dalagiul este a se pune pe o duşumea de scîndurĭ saŭ pe pămĕnt orĭ pe boltă şi dupe cum devisul o va prescrie.

Fundaţiunea care se va stabili pe un loc bine comprimat, va avea o grosime uniformă şi se va regula aşa ca să fie paralelă cu faţa dalagiuluĭ şi la nivelul dorit.

Dalagiul se va aşeḑa pe un pat de mortar hidraulic de 0m 03 (treĭ) centimetri grosime, pus peste fundaţiunea pregătită, cum s'a arĕtat maĭ sus. Dalele vor fi dispuse pe acest pat, aşa ca mortarul să rĕsufle prin rosturĭ, carĭ vor fi împlinite apoĭ cu ciment turnat şi vor fi trase cu ferul. Dalagele nu vor putea avea rosturĭ maĭ lungĭ de 0 m. 005 (cincĭ) milimetri.

Art. 90. **Pardoselĭ de asfalt, straturĭ isolatóre, coperişurĭ de bolte.**— Pardoselele de asfalt se vor stabili pe o fundaţiune de beton cu nisip saŭ pietriş de 0m 08 (opt) centimetri grosime, întinsă de nivel pe un pămĕnt fórte bine comprimat. Nu se va întinde asfaltul de cît dupe ce fundaţiunea de beton va fi făcut prindere şi se va fi uscat bine.

Masticul de asfalt se va compune din :

23 kilograme mastic în pînĭ,
15 « pietriş mic spălat,
1,5 « smólă.

Aceste materiĭ se vor mesteca împreună într'o căldare încălḑită.

Pentru acésta, pînele de asfalt se vor sparge în bucăţĭ de 0m 08— 0m 10 latura şi se vor arunca în căldare, dupe ce se va fi pus pe fundul acesteia jumĕtate din proporţiunea de pietriş.

Cînd materia va intra în lichefacţiune, se va pune progresiv bitumul şi cea-altă jumĕtate de pietriş, mestecîndu-se totul pînă ce se va obţine o omogenitate perfectă.

Focul se va conduce într'un mod regulat, spre a nu se arde asfaltul, şi îndată ce masticul a intrat în ebuţiune şi dă vaporĭ albuiĭ din tóte părţile, se va procede la întinderea maseĭ.

Intinderea pe fundaţiunea pregătită, cum s'a arĕtat maĭ sus, se va face pe grosimea indicată în devis, în bandă de cîte 0m 50—1m 00 lărgime ţĕrmuite de dreptare, avĕnd o înălţime egală cu înălţimea ce va trebui să aibă stratul.

Intinderea se va opera cu spatele de lemn, îngrijindu-se a se face legătura bandelor saŭ zonelor de întindere cu ajutorul feruluĭ cald, fără a se arde faţa asfaltuluĭ.

Pe cît încă masticul este cald, se va cerne d'asupra luĭ nisip grăunţos, curat şi fórte uscat, care se va face să pĕtrundă în paviment cu un bătător de lemn, aplicat de o potrivă pe tótă suprafaţa, spre a nu i se altera orizontalitatea.

Art. 91. **Stratele isolatóre de asfalt şi coperişurile bolţilor** se vor face şi aplica ca şi masticul de pardoselĭ, cu singura deosebire că nicĭ în masă, nicĭ dupe întindere, nu se va amesteca petriş saŭ nisip. Ele vor avea grosimea prescrisă în devis.

Art. 92. **Sobele de zid** vor fi muscălescĭ saŭ cu stîlpĭ, dupe indicaţiunea devisuluĭ, în dimensiunile şi cu numĕrul de stîlpĭ, dupe indicaţiunea devisuluĭ, în dimensiunile şi cu numĕrul de stîlpĭ prescris într'ênsul.

La construcţiunea sobelor de zid se va observa ca solul pe care se stabilesce soba să fie solid, ca scaunul sobeĭ să fie zidit masiv şi isolat de pardosele printr'un strat de nisip de 0m 01 (un) centimetru grosime ; ca vatra să aibă pereţiĭ verticalĭ dublĭ, cu cărămidă pe muchie, iar plafonul orizontal ; ca corpul superior al sobeĭ să aibă o regulată împărţire a fumurilor, spre a se obţine o regulată distribuţiune al căldureĭ şi o regulată tragere.

Zidăria sobelor se va face cu mortar de pămĕnt galben. Exteriorul lor, dupe ce se va rasoli, se va îmbrăca peste tot cu o pînḑă de cânepă rară, se va îndrepta, tencui şi sclivisi cu mortar de var gras, amestecat cu cîlţĭ şi ipsos. Ciubucele şi cornicele se vor trage cu acurateţă ; iar ornamentele se vor aşeḑa solid şi cu precisiune.

Sobele de dimensiunĭ maĭ marĭ se vor lega de pereţiĭ încongiurătorĭ prin fiare cimentate în zid.

Garnitura metalică a sobeĭ (căminul, capacele, usciórele şi grătarul) se va specifica în devis şi va fi solidă, de bună calitate şi de un model ales.

La predare, sobele se vor încerca dacă nu fuméză.

Art. 93. **Sobele de porţelan, teracotă smălţuită, faianţă, de fer, tuciŭ saŭ de fer şi tuciŭ,** vor fi de sistemele şi mărimile prescrise, şi se vor aşeḑa cu desvoltările de burlane comandate, potrivit ordinilor diriginteluĭ lucrăreĭ.

Art. 94. **Ornamentele de ipsos, ciment saŭ pămĕnt ars** de aplicat în exterior saŭ interior pe pereţĭ saŭ plafóne, vor fi artistic lucrare, dupe desemnul saŭ modelele aprobate. Ele vor fi aduse la construcţiune desfăcute în bucăţĭ meneabile şi înzestrate cu disposiţiunile necesare pentru ca ele să pótă fi prinse saŭ zidite în tencuială.

Se vor refusa ornamentele crăpate, sparte saŭ cu colţurile tocite.

Art. 95. **Socotirea lucrărilor.** — Pardoselile de orĭ-ce natură, stratele isolatóre şi coperişurile de asfalt pentru bolţĭ, se socotesc pe metru pătrat, efectiv, fundaţiunea coprinsă.

Sobele de orĭ ce natură, inclusiv ferăria şi aşezarea lor, se socotesc pe bucată. Burlanele metalice de fumurĭ se socotesc pe m. l. de desvoltare, dacă devisul o prevede astfel. Ornamentele se socotesc pe bucată saŭ metru curent, aşezarea coprinsă, cînd acésta nu intră în preţul general al tencuelilor.

Art. 96. **Preţurile unitare** coprinde material, lucru, cheltuelĭ, etc.

CAP. IX

Sticlăria, vopsitoria şi tapete de hîrtie

Art. 97. **Giamurile** vor fi semi-albe şi transparenţĭ, limpeḑĭ, fără băşicĭ şi sgîrieturĭ, ochiurĭ, undulaţiunĭ, griḑĭ saŭ alte defecte.

Ele vor fi de grosimĭ simple, semi-duble saŭ duble, după indicaţiunea devisuluĭ. Giamurile simple nu vor putea avea grosimĭ maĭ micĭ de 0 m. 002 (duoĭ) milimetri, cele semi-duble de 0 m. 0025 (duoĭ milimetri şi jumĕtate) şi cele duble de 0 m. 003 (treĭ) milimetri.

Art. 98. **Masticul de sticlarĭ,** cînd este a se întrebuinţa la cercevele de lemn, se va compune din treĭ părţĭ cretă pisată şi o parte cerusă (carbonat de calce) în pastă, amestecate bine cu uleiŭ de in, spre a forma o pastă consistentă. Dacă masticul este a se aplica la cercevele de fer, el se va forma de cerusă, minium şi uleiŭ de in în aceleaşĭ proporţiunĭ.

Art. 99. **Coaltarul** pentru cătrănire va proveni din catranul de la usinele de gaz, destilat aşa ca să fie curăţit de uleiurile esenţiale.

Art. 100. **Vopselele**, fie pentru conservarea lucrărilor, fie pentru decorațiunĭ, vor consta dintr'un amestec intim, de uleiŭ de in de o greutate specifică de 930 grame, curat saŭ amestecat cu puțină litargie (oxid de plumb topit și cristalisat) saŭ de cleiŭ și apă, după indicațiunile devisuluĭ și de o materie colorantă óre-care și care nu va putea fi alta de cît :

Pentru colórea albă aplicată în exterior, cerusa (carbonat de plumb, iar în interior, exclusiv albul de zinc (oxidul de zinc) ;

Pentru colórea négră, negrul din ivoriŭ, (fildeș ars și pisat); negrul de fum (chiurusul) va fi esclus din orĭ ce vopsea în uleiŭ ;

Pentru colórea roșie (roșul englezesc), peroxidul de fer; pentru culórea albastră (albastru de Prusia) ferocianura ferica;

Pentru culórea galbenă, ocrul galben (argila cu oxid de fer idratat).

Nuanțele diverse se vor obține prin combinațiunea culorilor de maĭ sus.

Art. 101. **Cleiul, esențele și lustrul** de întrebuințat la culorĭ, vor fi curate; cleiul provenind din cartilage, esența fiind exclusiv cea de terebentină, iar lustrul de copal.

Art. 102. **Așezarea giamurilor.** — După tăierea giamurilor cu diamantul în mărimile voite, și așa ca ele să aibă un joc de un milimetru între pervasurĭ, așezarea lor pe cercevele de lemn se va face în urma uneĭ prealabile vopsirĭ în uleiŭ a uluculuĭ, prin 4 — 8 ținte după mărimea giamuluĭ, și apoĭ prin lipire cu mastic de sticlarĭ, cînd feréstra are uluc, și printr'un îndoit număr de tóte, dacă cercevéua n'are uluc.

Giamurile la lanternele de învelitórĭ, fie ca acestea să aibă cercevele de lemn saŭ fer, se vor așeza printr'o încălicare unul asupra altuia de cel puțin 0 m. 05 (cincĭ) centimetri, îngrijindu-se ca latura inferióră a giamuluĭ să fie rotunḑită saŭ tăiată în unghiŭ.

Giamurile de învelitorĭ vor fi așezate nu numaĭ cu mastic, dar și cu tórte de zinc legate de crucile cerceveleĭ, care să rețină giamurile unul asupra altuia.

Art. 103. **Cătrănirea** pe ziduri se va face, după uscarea acestora, cu o perie cu códă lungă, în numĕrul de straturĭ voite, care se va aplica succesiv și la intervale de 3—4 ḑile.

Fie-care strat va fi presărat cu nisip fin și uscat.

Cătrănirea pe lemn se va face în numĕrul de straturĭ prescris, aplicîndu-se primul strat ferbinte pe lemn uscat și încălḑit prin ardere de pae dedesubtul luĭ. Straturile următóre se vor aplica numaĭ după ce stratul precedent va fi uscat.

Art. 104. **Pregătirea fețelor de vopsit.** — Lemnul saŭ pereții de vopsit se vor răḑui, spăla și prepara convenabil, masticînduse găurile.

Spălarea vopselelor vechĭ de cleĭ se face cu apă, care se va suge apoĭ cu buretele.

Spălarea vopseleĭ vechĭ de uleiŭ, fie în scopul de conservare, fie de vopsire, se va face cu apă cu leșie maĭ întîiŭ și apoĭ cu apă curată.

Masticarea găurilor și crăpăturilor se va face cu mastic (chit) de cleĭ saŭ uleiŭ, dupe natura vopseleĭ. Masticagiul va fi apoĭ bine potrivit, pentru ca suprafețele să fie perfect unite.

Dacă vopséua este de aplicat pe fer, acesta se va curăți maĭ întèiŭ de rugină și de orĭ-ce altă murdărie.

Art. 105. **Preparațiunea și aplicarea culorilor de cleiŭ.** Culorile în nuanțele voite, se vor freca cu pămĕntul necesar și se vor amesteca cu cleiu disolvat în apă ferbinte, în proporțiunea rigurósă de 3 pătrimĭ culóre de apă și o pătrime cleiŭ disolvat.

Acest amestec se va aplica pe fețele de vopsit, preparate cum s'a indicat la articolul precedent, într'un strat cald maĭ întèiŭ și apoĭ succesiv și după uscare în alte două straturĭ de culóre.

Culorile în uleiŭ vor trebui să fie ast-fel preparate și aplicate pentru ca să nu se cojéscă și ca, frecate cu mina, ele să nu se ia.

Art. 106. **Preparațiunea și aplicarea culorilor de uleiŭ.** Materiile intrând în compozițiunea uneĭ culorĭ se vor măcina frecĕndu-se apoĭ cu o óre-care cantitate de uleiŭ, așa ca să se obțină un amestec atît de complect, în cît să nu se maĭ observe nicĭ un grăunte palpabil saŭ visibil, chiar întinḑêndu-se pe o sticlă.

Culorile ast-fel preparate și reduse în pastă, nu se vor subția cu uleiŭ de cît în momentul întrebuințăreĭ. Fluiditatea culóreĭ va fi așa ca să nu curgă pe vîrful pensuleĭ.

Aplicațiunea culorilor de uleiŭ se va face rece. Ele se vor întinde cu pensula în straturĭ destul de gróse pentru a se acoperi perfect suprafețele pe carĭ s'a aplicat, pătrunḑĕnd pînă în fundul încheiăturilor saŭ părților intrate.

Intinderea cu pensula se va face în liniĭ paralele, evitîndu-se d'a se lua prea multă culóre pe pensulă, pentru a nu se îneca muchiile, golurile saŭ mulurele.

Se va evita d'a se face vopsirea sub arșița sóreluĭ. In cas cînd va trebui să se lucreze la sóre, uleiul intrănd în compozițiunea culoreĭ se va ferbe, putêndu-se amesteca, cu învoirea diriginteluĭ lucrăreĭ, și puțină esență de terbentină.

Dacă este a se aplica o culóre de uleiŭ pe lemn, dupe pregătirea suprafețeĭ așa precum s'a prescris la art. 104, se va întinde maĭ întèiŭ un strat de uleiŭ de in saŭ cerusă și numaĭ dupe uscarea acestuia, se vor trage succesiv alte două straturĭ în nuanțele voite.

La fer, dupe pregătirea suprafețelor, se va aplica primul strat în minium, apoĭ cele-l'alte două straturĭ de nuanțele cerute.

La zidăriĭ, dupĕ preparațiunea fețelor cum s'a indicat la art. 104, se va aplica maĭ întèiŭ pe tencuială un strat de uleiŭ de in curat saŭ amestecat cu puțin minium, se va trece apoĭ un strat de cerusă și, numaĭ dupe uscarea acestuia, se vor întinde straturile de culórea în nuanța voită.

Art. 107. **Aurirea și bronzarea.** Pentru aurirea pe metal se va spăla maĭ întèiŭ metalul de rugină saŭ altele prin acid azotic dilut, se va trage un strat de culóre de aur și apoĭ se va aplica aur în foĭ (compozițiunea din 2 părțĭ de zinc și 11 de cupru de aliagiŭ) cu o pensulă móle.

La bronzare, se va începe prin tragerea uneĭ culorĭ verḑĭ închise, perdută prin deschiderea la părțile eșinde, și apoĭ se vor freca aceste părțĭ cu aur masiv (bisulfur de staniu) saŭ de preferință cu praf de bronz.

Art. 108. **Tapetele de hârtie** vor fi aplicate peste o prealabilă lipire a părților cu hârtie ordinară.

Dispunerea hârtiilor tapetate se va face cu îngrijire pentru a se corespunde desemnele și a se menagia bordurele saŭ rosetele voite.

Hârtia de tapete nu se va aplica pe lemn de cât dupe ce acesta va fi fost îmbrăcat în pânză.

Art. 109. **Socotirea și prețuirea lucrărilor.**— Giamurile vor fi plătite pe metru pătrat, fără scăderea crucilor (sprossen) și socotindu-se patrulaterul circumscris, de vor fi giamurĭ rotunde saŭ colțurate. La învelitorĭ călcătura este ținută în socotélă. In preț intră vopsitul uluculuĭ, copcile, masticul, spargerile, etc.

Vopselile în cleiŭ saŭ uleiŭ se evaluéză pe bucată saŭ pe metru pătrat, efectiv, desvoltându-se intrăturile și eșirile de vor fi maĭ adâncĭ de 0m 10 (ḑece) centimetri. In preț intră tóte cheltuelile pentru preparațiunea fețelor de vopsit, încercările pentru alegerea nuanțelor de dirigintele lucrăreĭ, predarea materialelor, scărĭ, schele și vopsitul giamurilor saŭ dușumelelor murdărite de vopselĭ.

Hârtiile de tapete se vor plăti dupe indicațiunea devisuluĭ, pe camera tapetată pe m. p. de tapetare saŭ pe rol de hârtie aplicată, socotindu-se ca un rol de 8m 00 lungime și 0m 60 lărgime de efectiv, 3 m. p. 60 suprafața de tapetare.

CAP X

Dărâmărĭ

Art. 110. **Modul executăreĭ.**— Dărâmările se vor face în ordinea prescrisă și cu tótă atențiunea voită, pentru a nu pune în pericol lucrătoriĭ și a nu se aduce prejudițiĭ proprietăților vecine, publice saŭ particulare, fie ele la fața pămĕntuluĭ, fie subterane.

Pentru orĭ-ce accidente saŭ daune aduse, singur întreprinḑĕtorul este responsabil.

Art. 111. **Mĕsurĭ pentru siguranța trecĕtorilor.**— Dacă clădirea de dărâmat dă pe calea publică, se va face barierile necesare pentru depărtarea trecĕtorilor de locul dărâmăreĭ.

Nu se va putea însă ocupa cu aceste bariere partea căruțabilă a stradeĭ, de cât cu permisiunea scrisă a autorităţeĭ.

Art. 112. **Mĕsurĭ contra incomodăreĭ circulațiuneĭ saŭ vecinătăților.**— In cas când dărâmarea ar produce praf, care să incomodeze pe trecĕtorĭ saŭ vecinĭ, întreprinzătorul este obligat a stropi dărâmăturile și a lua tóte precauțiunile pentru a se produce cât se póte maĭ puțin praf, supunându-se prescripțiunilor date pentru acésta.

Dacă sunt de dărâmat latrine, hasnale saŭ altele carĭ să exale miros saŭ să facă neplăcută vederea, întreprinḑĕtorul va procede maĭ întâiŭ la golirea lor, potrivit regulamentelor respective, și apoĭ să le desinfecteze și să le acopere.

Art. 113. **Materiele eșite din dărâmărĭ asupra cărora ministerul 'și reservă proprietatea.**— Când prin condițiunĭ speciale ale întreprindereĭ se regulează ca totalitatea materialelor eșite din dărâmare saŭ numaĭ parte dintr'ênsele să rĕmână proprietatea direcțieĭ, se va procede cu băgare de sémă la desfacerea, clasarea, depositarea în figurĭ regulate, transportul, înmagasinarea, numerotarea saŭ mĕsurătórea și predarea lor.

Intreprinḑătorul este rĕspunḑĕtor de valórea, dupe prețuire, a materialelor ce ar strica.

Art. 114. **Deposite de material.**— Nu sunt permise deposite de materiale din dărâmărĭ, nicĭ chiar timporal, pe calea publică.

Art. 115. **Transportul materialelor** și în special al molosuluĭ, se va face în care bine închise, spre a nu curge pe drum.

Art. 116. **Potrivirea și curățirea loculuĭ.**— La termenul prescris de condițiunile speciale, locul se va găsi potrivit și curățit de orĭ-ce materiale resultate din dărâmărĭ.

CAP. XI

Lucrărĭ neprevĕdute

Art. 117. Lucrările de orĭ-ce natură, neprevĕdute în presentele condițiunĭ speciale, se vor executa și prețui dupe arătările din devise.

SCIRI DIVERSE

Clădirea teatruluĭ din Iașĭ. — Sunt acuma aprópe patru anĭ de dile, de cînd Iașul este privat de un local de teatru, în urma distrugeriĭ prin incendiŭ, a celuĭ vechiŭ.

Din împrejurărĭ diferite, clădirea unuĭ noŭ local n'a putut fi hotărîtă imediat. Pe cînd era în capul departamentuluĭ Instrucțiuneĭ publice și al Cultelor, d. T. Roseti, se pusese la cale facerea proectelor, prin concurs public. O comisiune compusă din d-niĭ architecțĭ I. Socolescu și Al. Săvulescu, împreună cu d-niĭ Velescu și Constantiniu, delegațĭ aĭ teatrelor din Bucureștĭ și Iașĭ, sub președința d-luĭ T. Roseti, a discutat și întocmit un program, pe basa căruia să se clădească teatrul, alegîndu-se ca teren, vastul loc ocupat în momentul de față, de localul primărieĭ.

Concursul a fost chiar publicat, dar premiurile oferite fiind prea micĭ, nimenĭ nu s'a îndemnat a presenta ver un proect.

D. Roseti părăsind ministerul, afacerea a remas pe loc, pînă acuma la sosirea d-luĭ Take Ionescu, în capul departamentuluĭ Instrucțiuneĭ publice și al Cultelor.

Cu o vie satisfacțiune constatăm că, cea d'intîiŭ lucrare noue, pusă pe cale de realisare, fu localul teatruluĭ din Iașĭ.

Intemeiat pe nereușita concursuluĭ din trecut, precum și condus de alte considerațiunĭ cu totul personale, d. Ministru Take Ionescu, s'a adresat direct eminentuluĭ nostru coleg I. Mincu, însărcinîndu-l în mod formal cu întocmirea proectuluĭ și direcția lucrărilor.

Astfel dar realisarea acestuĭ important templu al arti, a intrat pe o cale sigură și în curînd Iașul va avea fericirea să vadă ridicîndu-se în sînul sĕŭ încă un monument pe lîngă cele l'alte, ce de cîțĭ-va anĭ se construesc.

Alegerea d-luĭ Mincu este o încuragiare pentru architecțiĭ romînĭ, care vĕd cu o deosebită satisfacțiune, că începe să prindă temeiŭ încrederea în capacitatea lor, și că dispare credința în streinĭ.

Felicităm dar pe d. ministru Tache Ionescu, atît pentru graba ce a pus de a da curs realisăriĭ clădiriĭ teatruluĭ din Iașĭ, cît și pentru alegerea unuĭ architect romîn pentru întocmirea lucrăriĭ.

***

Decorațiunile nouluĭ palat al Universitățiĭ din Iașĭ. — Una din lucrările cele maĭ importante ce se va ridica în Iașĭ, va fi de sigur noul palat al Universitățiĭ, care se va începe în vara viitore chiar. Acest important monument, care va costa peste doue milióne leĭ, are între altele și un amfiteatru, decorat cu un tavan în cupolă. Acéstă sală fiind piesa cea maĭ importantă a palatuluĭ, s'a hotărît ca decorarea eĭ să se facă în mod artistic.

D-luĭ ministru actual Take Ionescu 'ĭ revine onórea de a realisa și acéstă parte artistică. Doritor de a face ca trecerea sa pe la departamentul Instrucțiuniĭ publice și al cultelor, să fie însemnat prin o deosebită încuragiare a artelor, după cum a ales pe d. Mincu pentru clădirea teatruluĭ din Iașĭ, tot cu aceiașĭ bună voință s'a adresat d-luĭ Mirea, pentru a 'ĭ da însărcinarea de a decora acel amfiteatru în mod artistic.

Alegerea d-luĭ Mirea, ni se pare cît se póte de fericită, maĭ cu sémă că d-sa s'a arătat demn de acéstă încredere ce 'ĭ se acordă, orĭ de cîte orĭ a primit sarcinĭ de felul acesta. Decorarea catedraleĭ de la Constanța, la care a lucrat împreună cu d. architect I. Mincu, și care lucrare a reușit pe deplin, este o garanție sigură că amfiteatrul Universitățiĭ din Iașĭ va fi o operă de artă, maĭ mult, printre multe opere ale eminentuluĭ nostru artist.

***

Clădirea palatelor Cameriĭ deputaților și Senatuluĭ. — Monumentul cel maĭ important, ce de mult aștépta capitala este de sigur palatul Cameréĭ deputaților. Știm că pentru întocmirea proectelor acestuĭ palat, s'a ținut un concurs internațional, din care a eșit triumfător colegul nostru D. Maimarolu.

Conform dreptuluĭ cîștigat prin concurs, d. Maimarolu a fost însărcinat cu întocmirea proectuluĭ definitiv și dirigerea lucrărilor. D. Maimarolu va pleca în curînd în streinătate a visita diferitele palate de acest gen și a 'șĭ recruta personalul necesar, agențiĭ de lucrărĭ. Astfel dar cel maĭ tîrziŭ în tómna anuluĭ viitor lucrările vor fi scóse în licitație și în 4 saŭ 5 anĭ, capitala țăreĭ va intra în posesiunea celuĭ maĭ important monument al sĕŭ.

In acelaș timp se iaŭ mĕsurĭ și pentru clădirea palatuluĭ Senatuluĭ.

Cu acéstă lucrare a fost însărcinat d. architect I. Socolescu, care a obținut acest drept tot prin concursul internațional.

Astfel dar, cele doue monumente vor fi ridicate simultaneŭ, unul pe Bulevardul Elisabeta și altul în piața Constantin Vodă.

DUPE ZIARE

PASAGIUL BANCII NATIONALE

Incercăm o vie satisfacțiune orĭ de cîte orĭ vedem că presa cotidiană se ocupă de artă și artiștĭ, și ne facem o datorie de a pune în vederea cititorilor noștri tot ce apare în diarele politice.

Lupta care se îndeletnicește maĭ adesea cu subiectele atingătóre de ale architectureĭ, ne dă adĭ ocasiunea a ceti un mic articol, fórte bine simțit, asupra operiĭ colegului nostru Filip Xenopol, care este importanta construcțiune a „*Passagiuluĭ Băncii Naționale*".

Dacă noĭ n'am vorbit încă de lucrarea d-luĭ Xenopol, causa este că am așteptat să fie gata spre a putea aprecia totalul lucrărilor, presentînd lectorilor noștri planurile odată cu descrierea.

Dăm pentru acest numĕr coprinsul articoluluĭ din Lupta, cu promisiunea de a reveni și noĭ maĭ pe larg.

In centrul capitaleĭ, acolo unde mișcarea comercială e maĭ mare, între calea Victorieĭ, str. Lipscanĭ, Smârdan și Dómneĭ, se ridică falnic un edificiŭ colosal, despărțit prin doue frumóse pasagiĭ, care acoperite cu sticlă și luminate cu electricitate, încep amîndoue din calea Victorieĭ și daŭ într'o admirabilă rotundă, pe frontispiciul căreia se citește „Pasagiul Bănciĭ Naționale". Tot grație acestor clădirĭ s'aŭ putut forma

douĕ strade nouĭ : strada Karageorgevicĭ și strada Bănceĭ Naționale, cari aŭ înlesnit în mod considerabil circulațiunea între calea Victorieĭ și strada Smârdan, între strada Lipscanĭ și strada Dómneĭ.

Cu un cuvînt, avem și noĭ în inima Bucureștilor un fel de Palais Royal ca la Paris saŭ un fel de Galeria Vittorio Emanuele ca la Milano.

Aspectul acesteĭ clădirĭ este cît se póte de impunător și de seducător prin eleganța stiluluĭ eĭ. Edificiul, proprietate a d-lor Vilagros, Karageorgevicĭ, Maca și dr. Măldărescu, coprinde 53 de compartimente pentru magazinurĭ și 30 apartamente de locuit, cu tot confortul și cu tóte aplicațiunile noilor invențiunĭ în materie de edificiurĭ.

Planul și execuția acestor clădirĭ, care a permis ca Bucureștiul să se înfrumuseteze prin douĕ pasagiĭ care ar putea împodobi orĭ ce oraș din Europa, sunt opera cunoscutuluĭ architect *Filip Xenopol.*

D. Xenopol a probat cu acéstă ocasie profunde cunoștințe architectonice și estetice.

Și ceea-ce în țară la noĭ se găsește fórte rar, d. Xenopol a desfășurat cu acéstă ocasiune o activitate remarcabilă, căcĭ e un adevĕrat „tour de force“ construirea uneĭ asemenea clădirĭ numaĭ în timp de 5 lunĭ.

Pasagiul Bănceĭ Naționale e o operă vie de cea ce póte face și la noĭ spiritul de asociațiune, atuncĭ cînd e condus de energie și capacitate ca a d-luĭ architect Xenopol.

Sperăm că asemenea esemple va contribui ca să facă și pe capitaliștiĭ noștri a se asocia la opere mărețe care, pe lîngă venitul ce l'ar procura, ar contribui în același timp să înfrumusețeze și capitala nóstră prin edificiĭ artistice ca acelea care fac fala orașelor din lumea civilisată.

Din acest punct de vedere felicităm pe d-niĭ proprietarĭ, aĭ cărora spirit de asociațiune a permis d-luĭ architect Xenopol să ne înzestreze capitala c'un edificiŭ de care ne putem făli.

ANTREPOSITUL DE VINURI DIN BUCUREȘTĬ

In No. 10 al *Analelor*, am publicat proectul antrepositului de vinurĭ, lucrare de prima importanță, datorită colegului nostru d-nu architect G. Mandrea.

Pentru complectarea celor publicate deja, dăm în numĕrul de azĭ fațada principală a acestor importante constructiunĭ.

SCOALA DE BELE-ARTE
DIN
BUCURESCI

Printre numerósele concursurĭ ce se țin la școla de Bele-Arte, conform dispozițiunilor regulamentuluĭ școleĭ, cel ḍis pentru medaliĭ este unul din cele maĭ importante, căcĭ prin el se stabilește un fel de clasare de merit al elevilor.

Am fi dorit să facem cu acéstă ocasie o descriere maĭ pe larg a acestuĭ concurs, dînd crochiurile bucăților medaliate, făcute de chiar eleviĭ școleĭ. Din nenorocire timpul nu ne a permis să facem clișeurile și spațiul remas disponibil a fost cam restîns în acest numĕr.

Cum însă ne propunem a face studiŭ asupra scóleĭ de Bele-Arte și organisarea eĭ, în primele numere ale anuluĭ III-lea, ne reservăm a reveni cu acea ocasie, asupra acestuĭ concurs.

Pentru aḍi ne mulțumim a da resultatul concursuluĭ :

MEDALIILE ȘI MENTIUNILE URMĂTOARE :

1) Concursul după Antic: bust

Medalie de bronz cl. III.

D-luĭ Pericle Capidan
» Carol Satmari

Mențiune onor.

D-luĭ Iuliu Gosanec
» Scarlat Negreanu
» Aurelian S. Radu

2) Concursul după Antic: figura

Medalie de bronz cl. II.

D-luĭ Ioan Marinescu
» Nicolae Mantu
» Carol Satmari

3) Concursul după natură : desemn

Medalie de bronz cl. II.

D-luĭ Aurelian S. Radu
» Petre Serafim
» Demetriu Covlescu

Medalie de bronz cl. III.

D-luĭ Carol Satmari
» Mauriciu Ghichman

Mențiune onor.

D-luĭ Pericle Capidan
» Naie Groper

4) Concursul după natură : Pictură.

Medalie de argint cl. II.

D-luĭ Petre Ionescu

Medalie de bronz cl. III.

D-luĭ Ferdinand Kratochvil

Mențiune onor.

D-luĭ Anton Constantinescu
» Chimon Th. Loghi
» Ioan Marinescu

Secțiunea de *Sculptură*

5) Concursul după Antic : bust

Mențiune onor.

D-luĭ Nicolae Constantinescu

6) Concursul după Antic: figură

Medalie de bronz cl. II.

D-luĭ Fritz Stork

7) Concursul după natură: Sculptură

Mențiune onor.

D-luĭ Fritz Stork
» Mihail Gheorghiu

8) Concursul de Perspectivă

Mențiune onor.

D-luĭ Ipolit Strămbulescu
» Fritz Stork
» Mihail Gheorghiu

9) Concursul de Anatomie

Mențiune onor.

D-luĭ Ipolit Strămbulescu

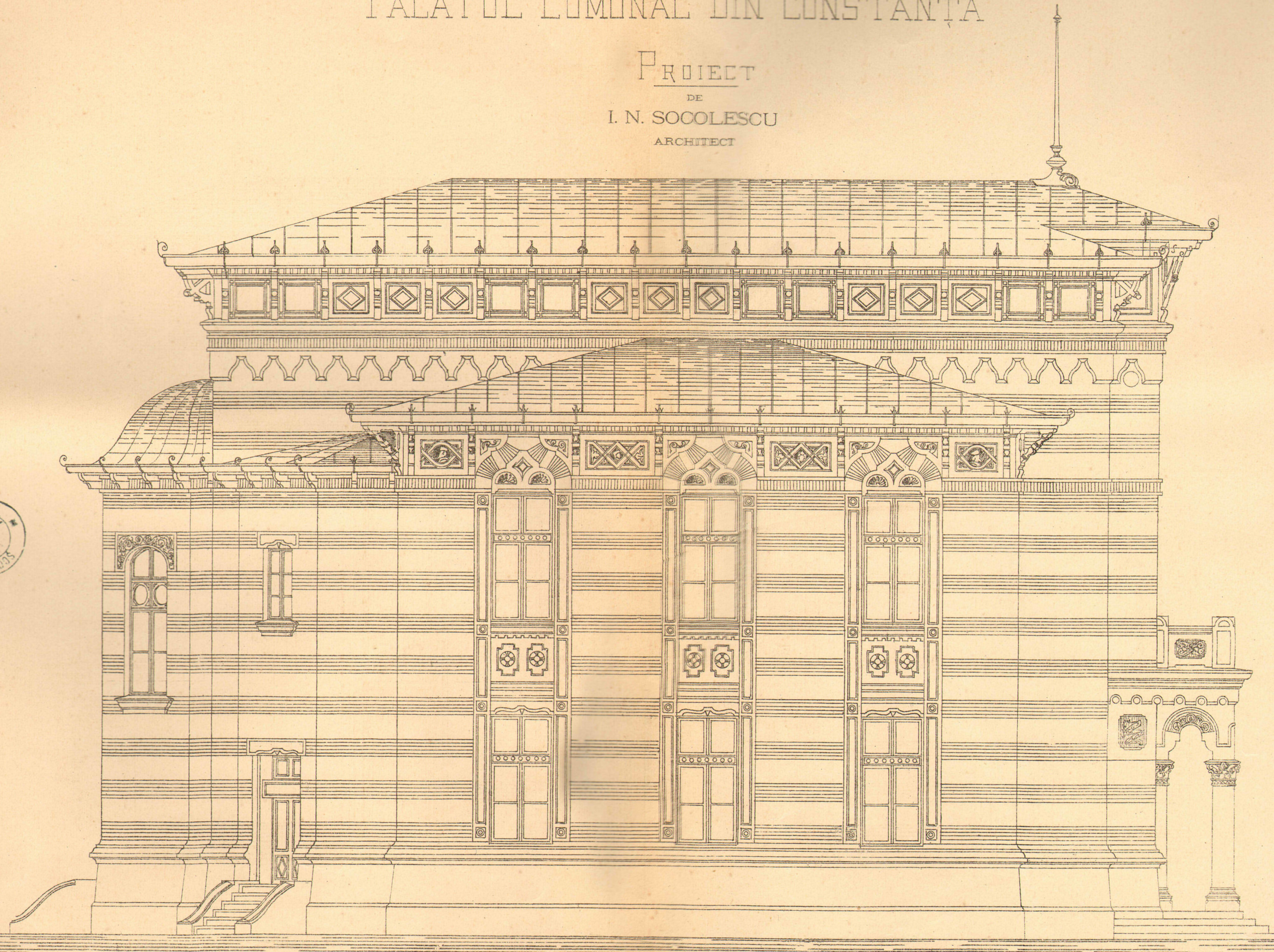
PALATUL COMUNAL DIN CONSTANȚA

PROIECT

DE

I. N. SOCOLESCU

ARCHITECT

FACIADA LATERALA

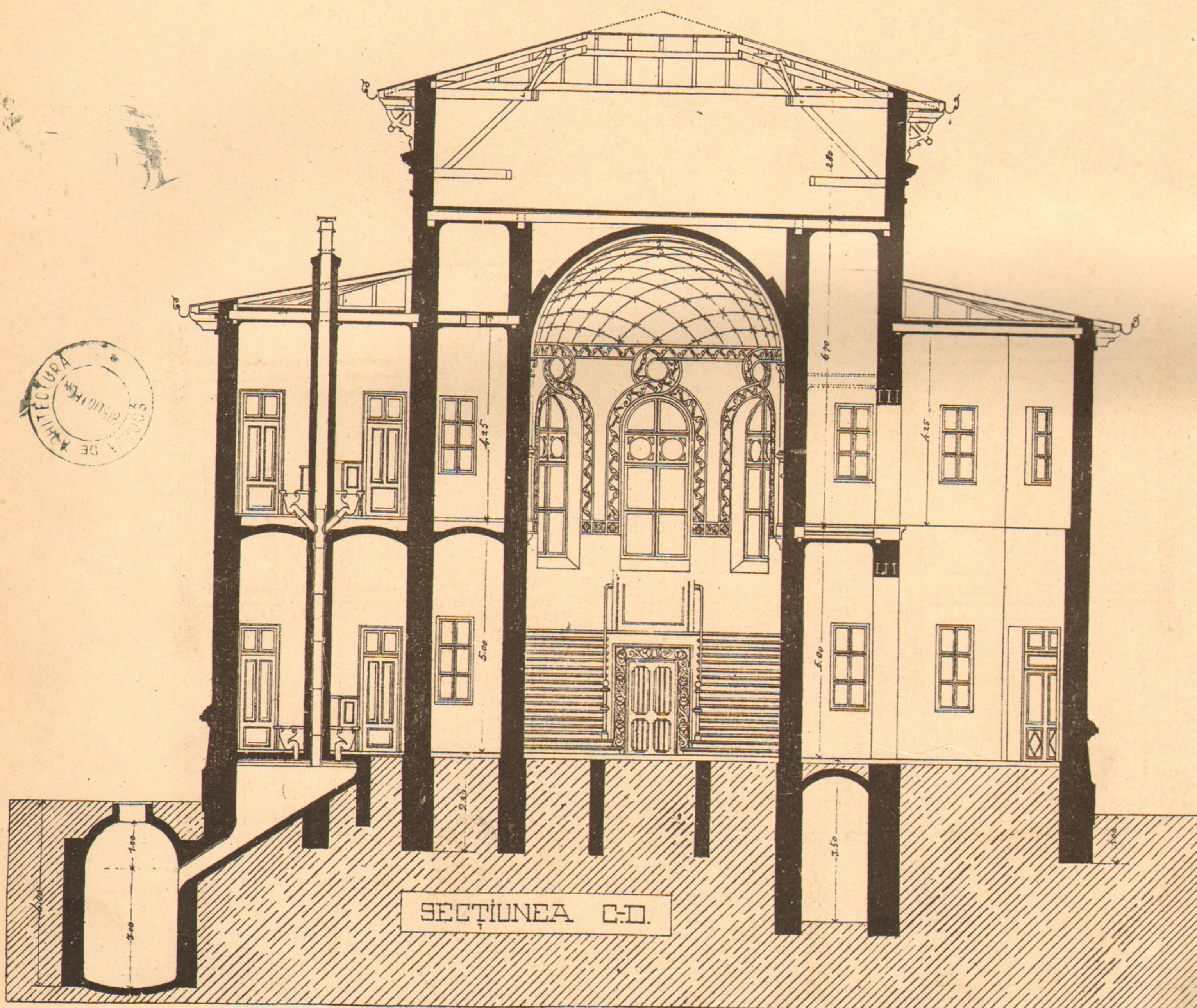
PALATUL COMUNAL DIN CONSTANTA

PROIECT

DE

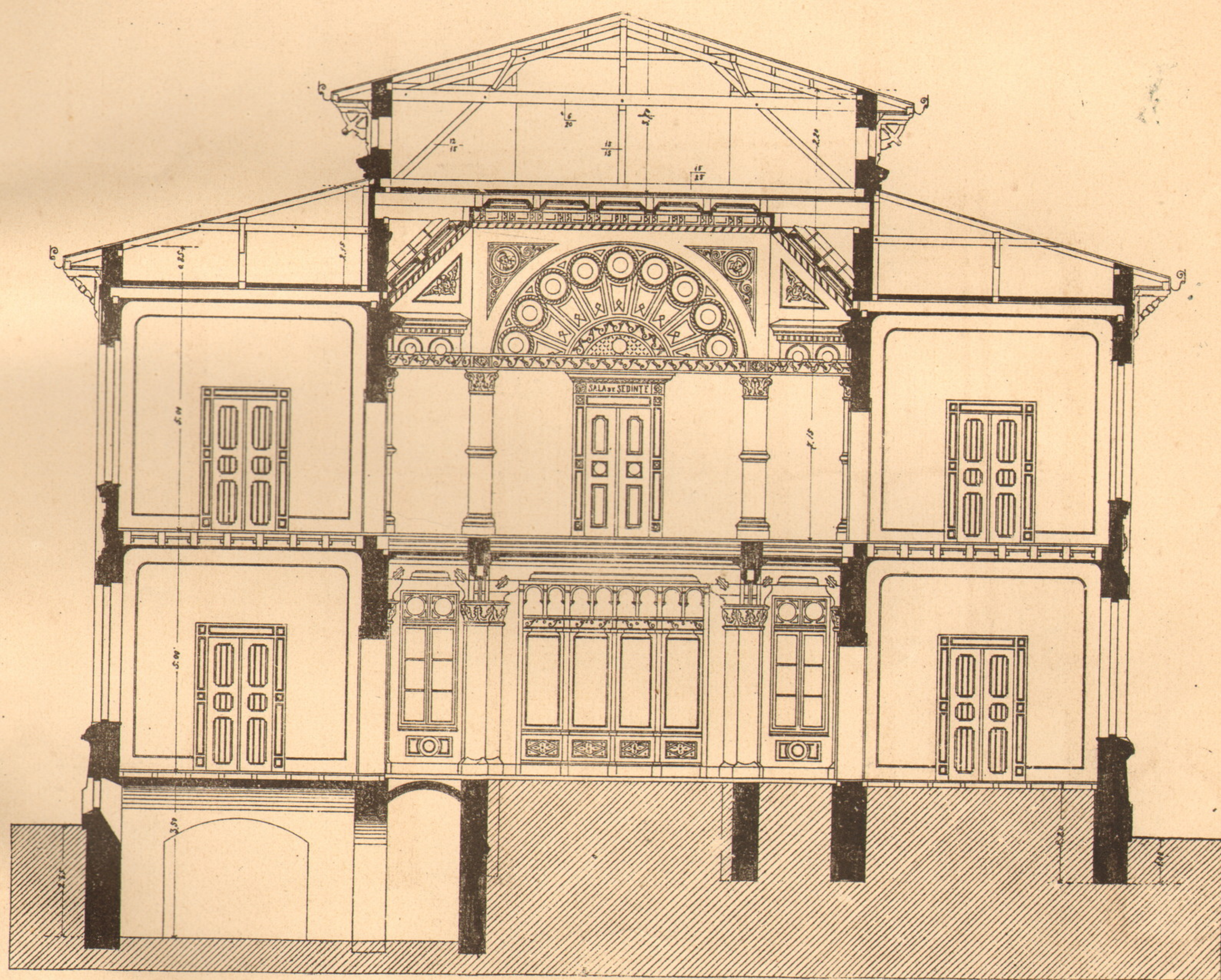
I. N. SOCOLESCU

ARCHITECT

PALATUL COMUNAL DIN CONSTANȚA
PROIECT

DE
I. N. SOCOLESCU
ARCHITECT

SECȚIUNEA TRANSVERSALA

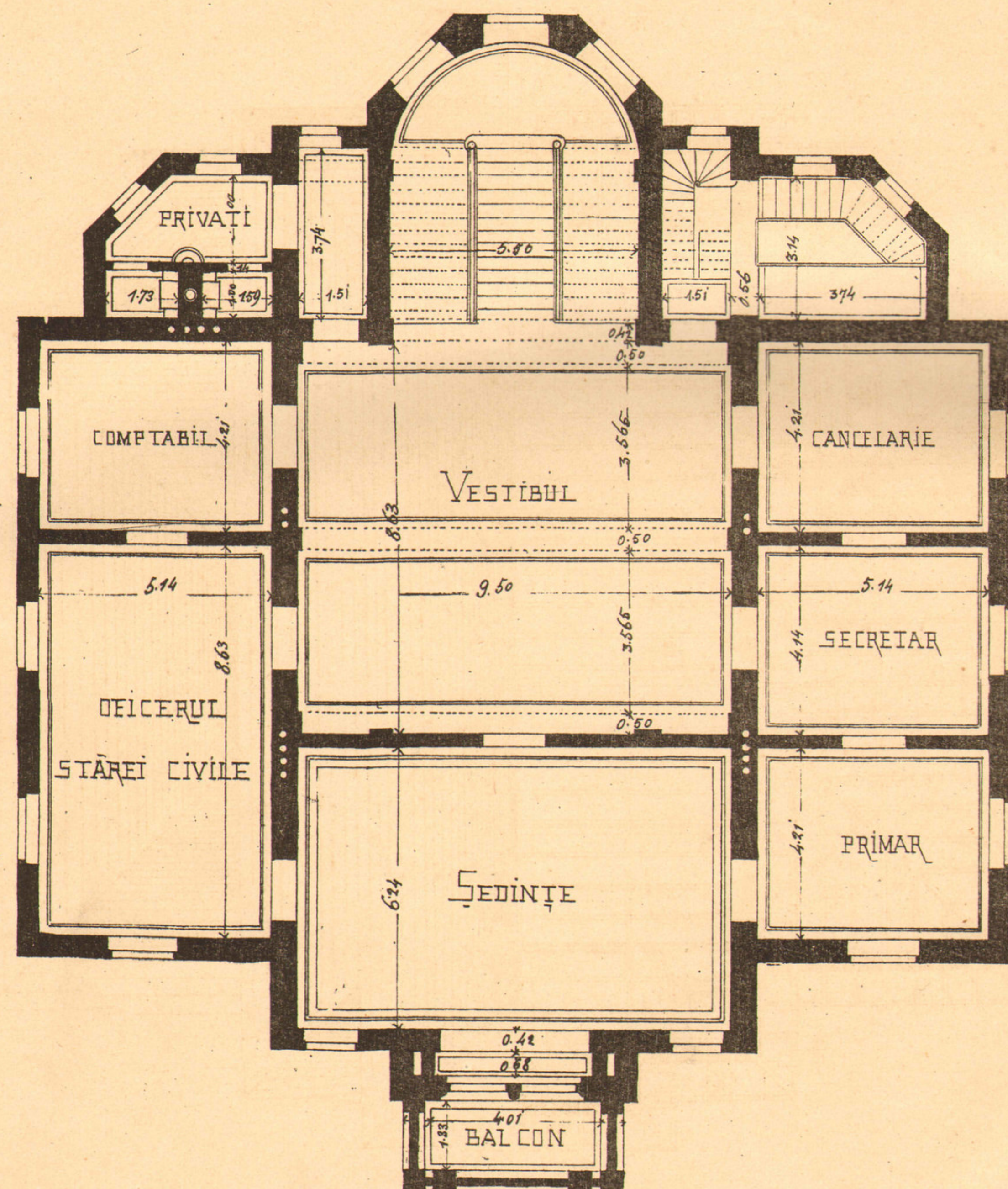
PALATUL COMUNAL DIN CONSTANȚA

PROIECT

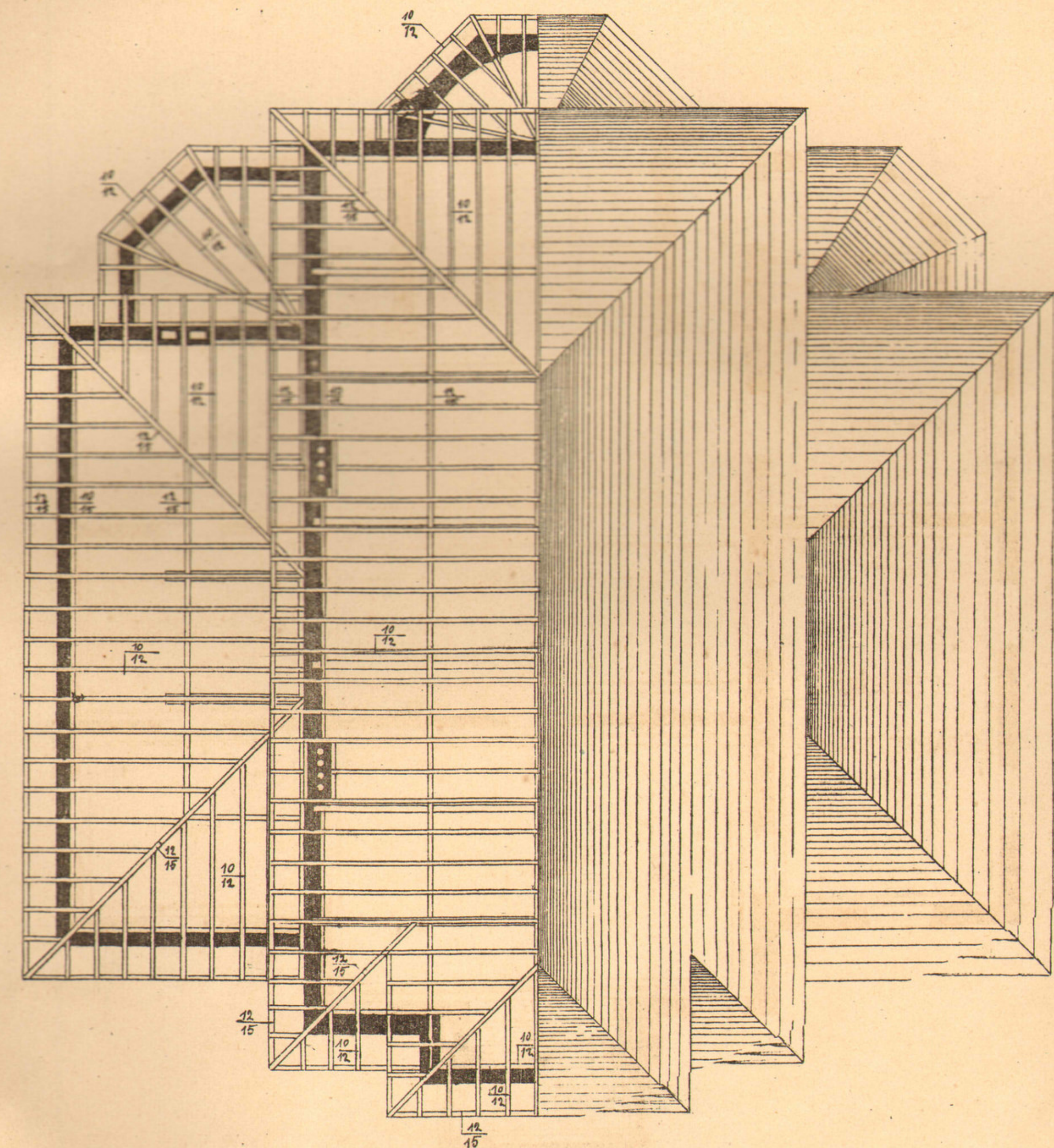
DE

I. N. SOCOLESCU

ARCHITECT

ETAGIUL. I.

ÎNVELITORI

PROIECT PENTRU ENTREPOSITUL DE VINURI

Faţada principală

